

MIJKSENAAR

Laat je bezoekers niet verloren lopen

Toerisme Vlaanderen 26 februari 2024

>> Vandaag

01 Introductie Mijksenaar en Digitaal

02 van Signalisatie naar Wayfinding

03 Hoe pak je aan project aan

04 Uitgelicht: enkele voorbeeld projecten

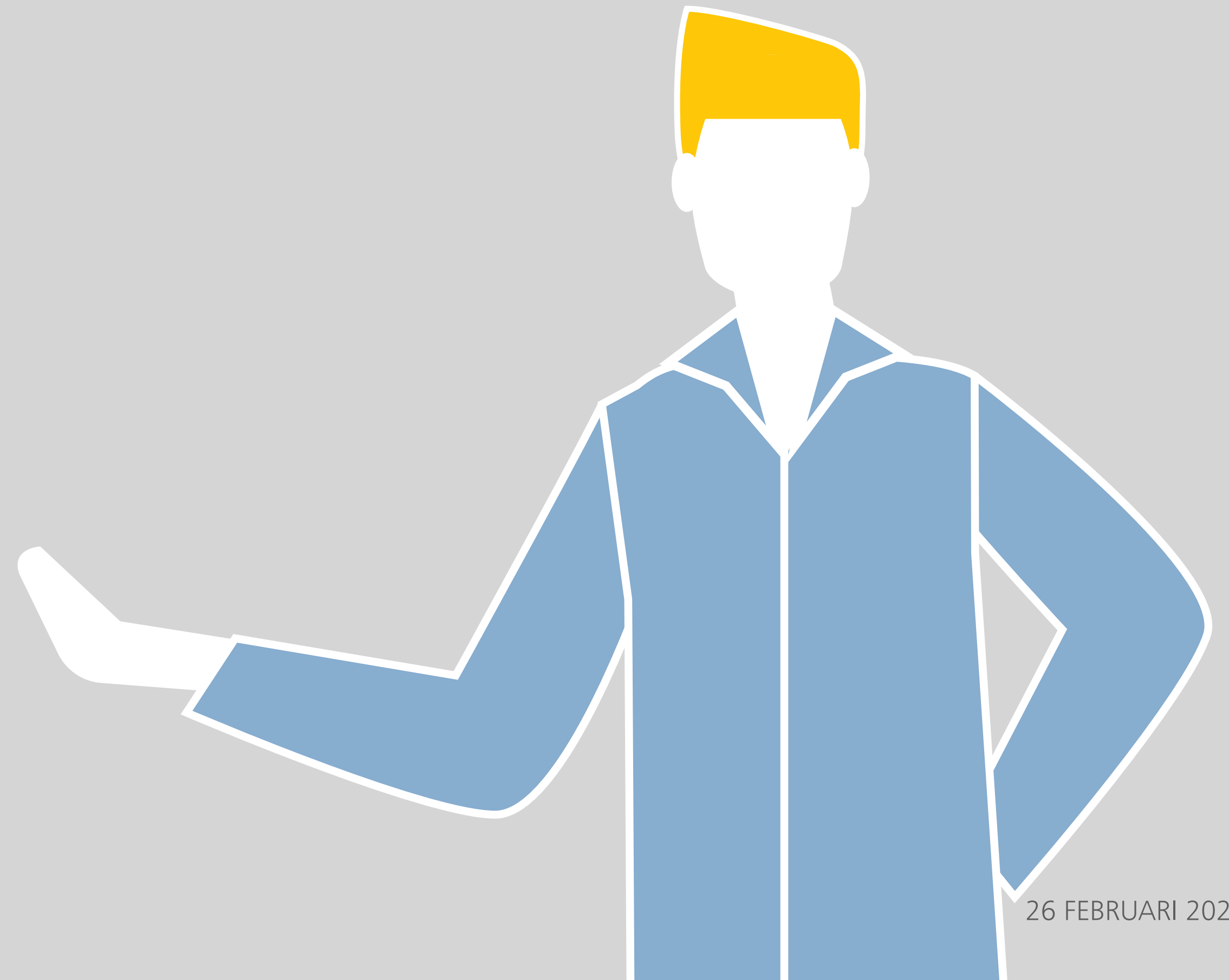
05 Maak je project tot een succes

06 Q&A

01 Mijksenaar

Even voorstellen

Mijksenaar

Wij zijn experts op het gebied van bewegwijzering. De afgelopen 38 jaar hebben we oplossingen ontworpen waarmee miljoenen mensen zich vol vertrouwen en vloeiend kunnen verplaatsen - door luchthavens, ziekenhuizen en musea, en ook in steden, parken en op campussen.

Wij werken samen met de beste architecten, ontwerpers en deskundigen ter wereld om mensen te verbinden met ruimtes en plaatsen.

ONE-principe

Oriëntatie

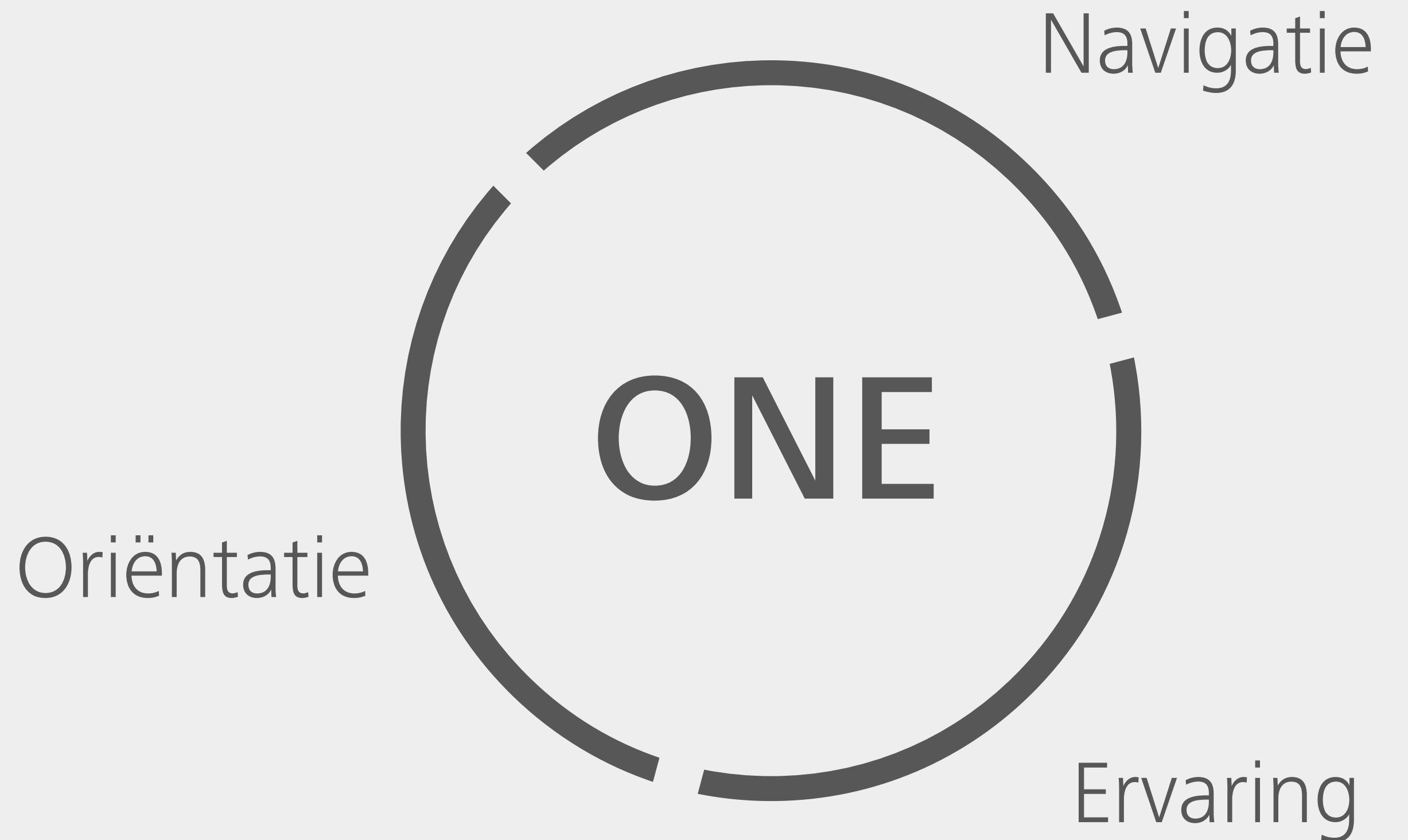
Bezoekers komen om te genieten, te ontdekken en te beleven in een intuïtieve, leesbare omgeving.

Navigatie

Informatie moet volledig zijn en opvallen, maar mag niet storend aanwezig zijn.

Ervaring

De bewegwijzering versterkt het verhaal, en verbindt de bezoeker met de omgeving.

Connecting people with spaces and places

We combineren onze analytische en ontwerp expertise met creativiteit, empathie en personalisering. Het gaat om het transformeren van functionele journeys naar emotionele reizen: we creëren identiteit door middel van wayfinding. Doel: mensen in staat om zelfverzekerd en vloeiend te navigeren zodat een intuïtieve ervaring ontstaat. We verbinden hen met de omgeving, door middel van oriëntatie, navigatie en ervaring.

Connecting people with spaces and places

Als het gaat om de schoonheid van de eenvoud van een systeem, is ons werk ongeëvenaard. Maar om mensen in de 21ste eeuw te helpen zich te verbinden met en te navigeren door een omgeving, combineren we onze analytische en ontwerp expertise met nog meer creativiteit, empathie en personalisering.

Naast functionele reizen creëren we emotionele reizen: we creëren identiteit en verbondenheid door middel van wayfinding.

Door gedragspsychologie en multidisciplinair denken te integreren in onze wayfindinganalyse en -strategie, stellen wij mensen in staat om zelfverzekerd en vloeiend te navigeren.

Om mensen te helpen zich moeiteloos door hun dagelijks leven te bewegen. Om hun algemene reis om te zetten in een intuïtieve ervaring. En om mensen echt te verbinden met ruimtes en plaatsen, door middel van oriëntatie, navigatie en ervaring.

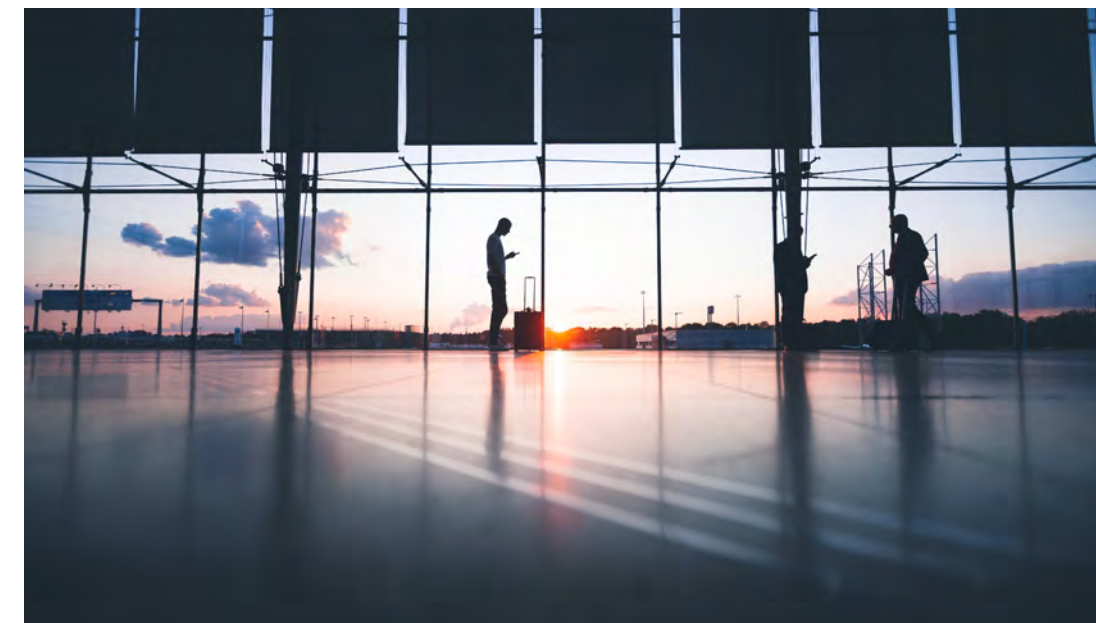
Wayfinding experts voor klein tot groot

Mensen verplaatsen zich heel verschillend door allerlei ruimtes en plaatsen en dat geldt ook voor hun behoeften op het gebied van wayfinding. Stedelijke gebieden vereisen een de-complexerende manier van denken, terwijl het culturele domein een benadering op identiteitsniveau nodig heeft.

Urban

Mobility

Culture & Leisure

Health

Project: Museum of the Future, Dubai
Kernvraag: Hoe maak je een dergelijk pand lees- en navigeerbaar met haar indrukwekkende architectuur, identiteit en haar experiences?

Project: Dierentuin Artis, Amsterdam

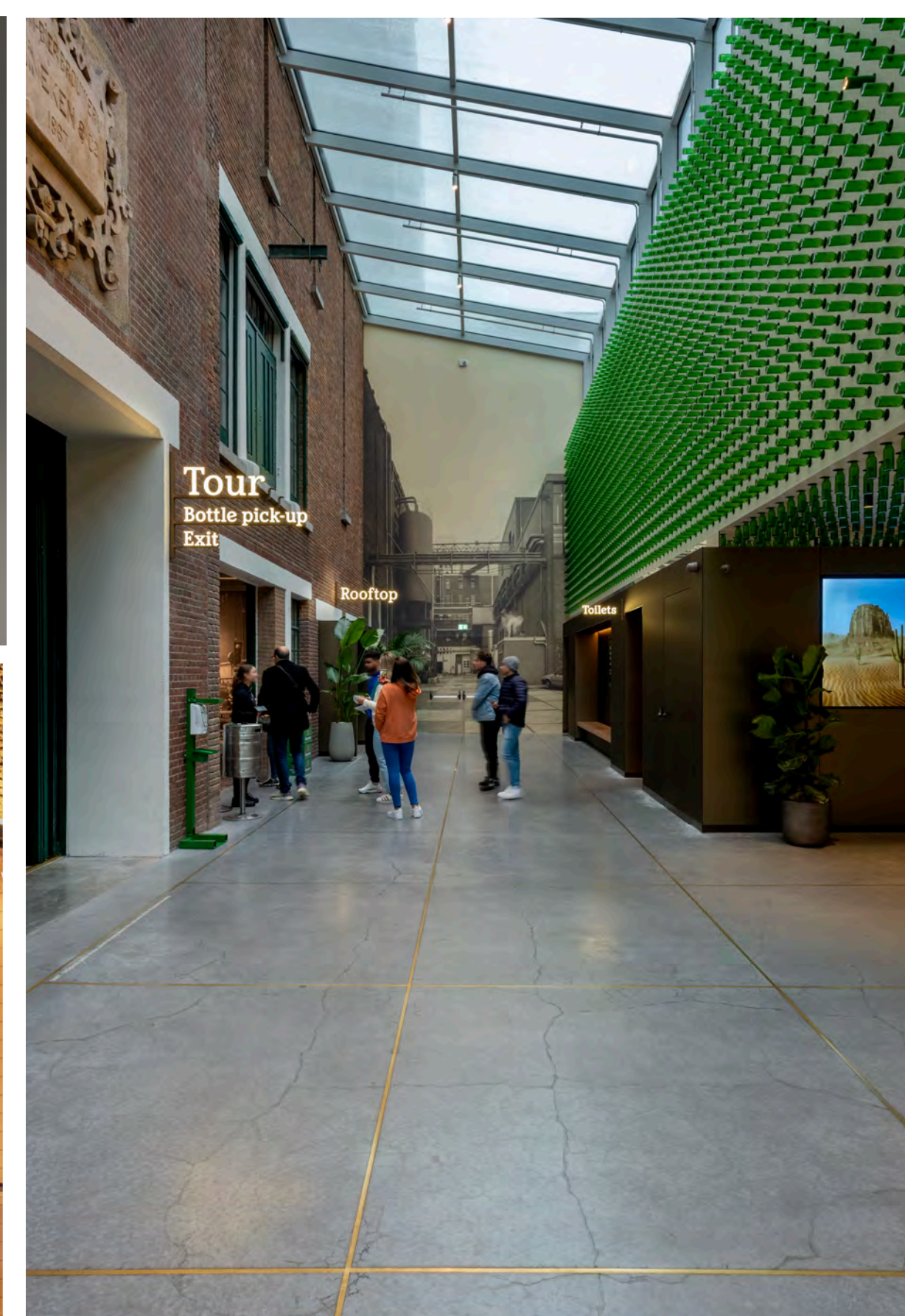
Kernvraag: Hoe bieden we iedere bezoekers, jong en oud, een inspirerende dag in verbinding met de natuur?

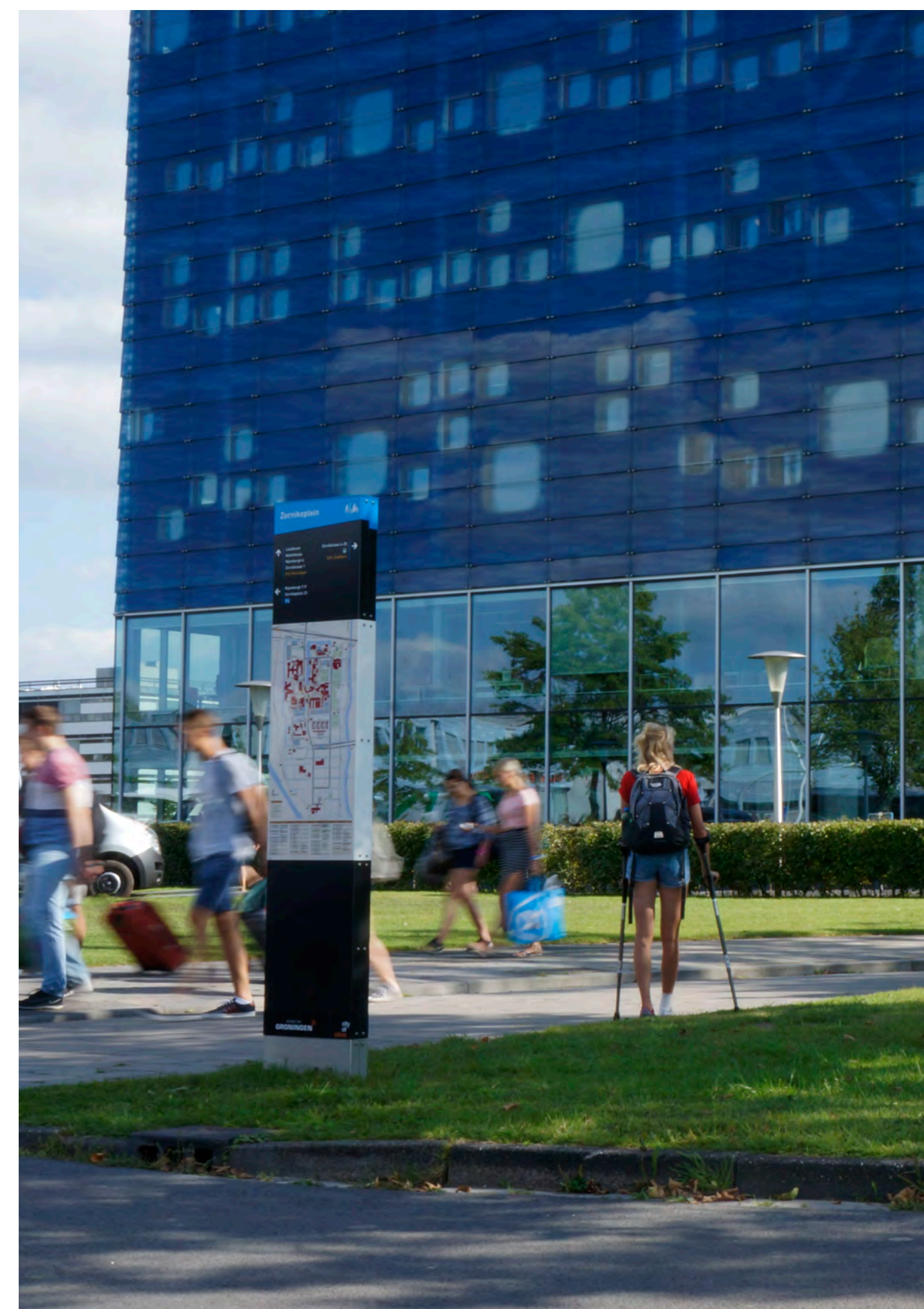

Project: Heineken Experience, Amsterdam
Kernvraag: Hoe vertalen we de identiteit van Heineken naar een ruimte identiteit, waarbij alle bezoekers op hun eigen tempo kunnen genieten van het brand?

Best Dam Bar Toilets

Project: Zernike Campus, Groningen
Kernvraag: Hoe geef je bezoekers het gevoel aangekomen te zijn op de campus?

UNIVERSITEIT
GRONINGEN
city of
 Groningen

Digitaal

Digitale middelen, niet alleen als navigatie en informatie tool voor gepersonaliseerde wayfinding.

Mijksenaar zet data en digitale middelen ook in als instrument om gegevens te verzamelen en oplossingen te valideren.

SONIC 2

THE HEDGEHOG

THEATRE
Cafe
AMBULANCE
IN CINEMAS
MARCH 17

CVLBE
THEATRE

1. Orientation observations

Unclear flows

Embedded kiosks in the wall, asymmetric entrances, and lack of spatial zoning don't communicate the function and possibilities at each touch point of the VOX visitor journey

Asymmetric entrances and flows

2 Entrances (left and right) with different visitor journeys. No guidance about which entrance to use.

Blocked views

Theatre Café blocks the view of the visitor journey. The promotion stand blocks the view of the pick-up counter.

Too many decision points

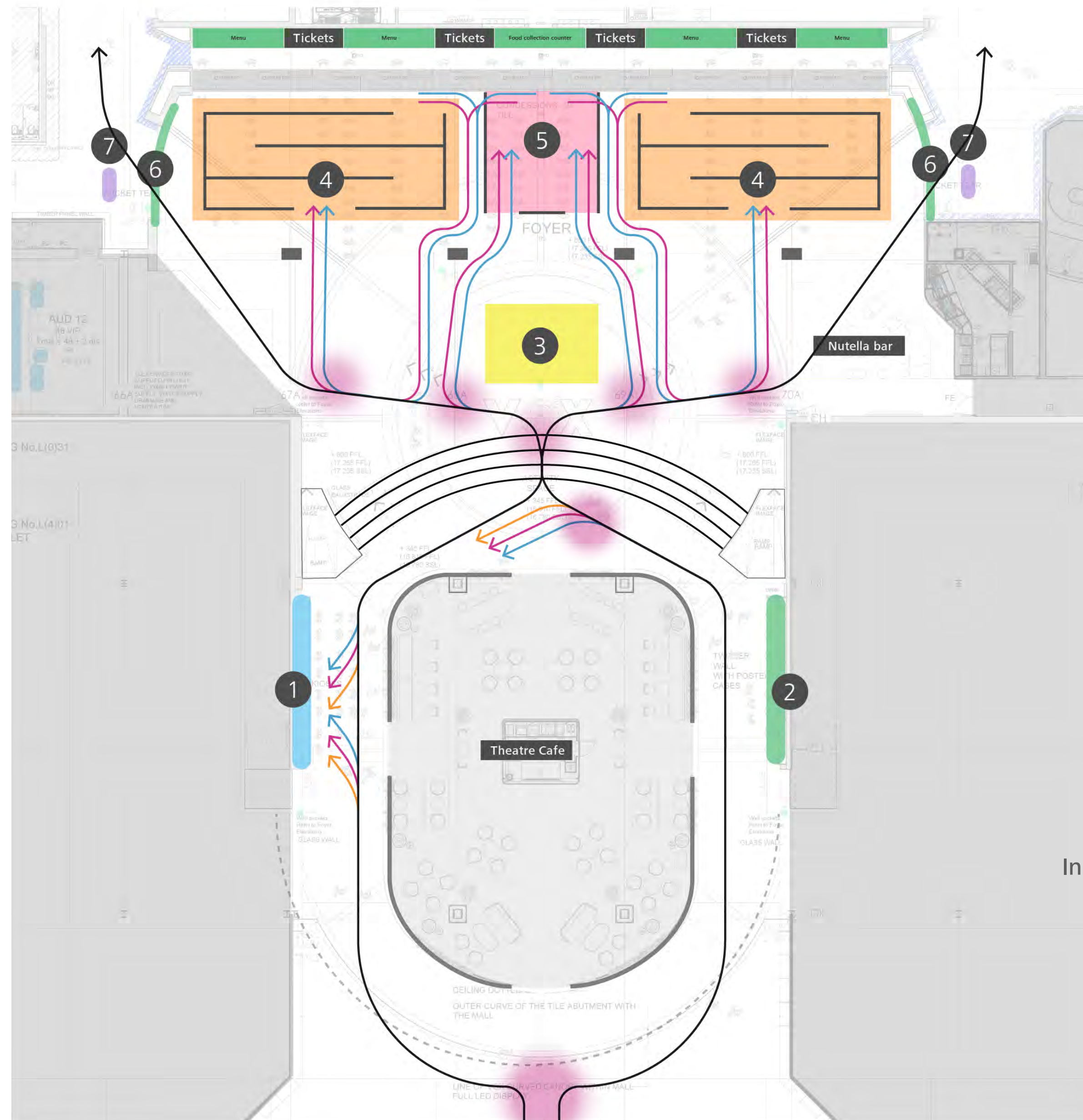
Complex service process for ticketing and F&B

Food collection pick-up point unclear

The system is not consistent/clear, and visitors queue at the counters/kiosk to pick up their food.

Check-in for online

When tickets are bought online, the follow-up process on-site is unclear.

- Food pick-up
- Food order queue
- Manned desk or host
- Promo area / screens
- Operational information
- Seating
- Self-service kiosk

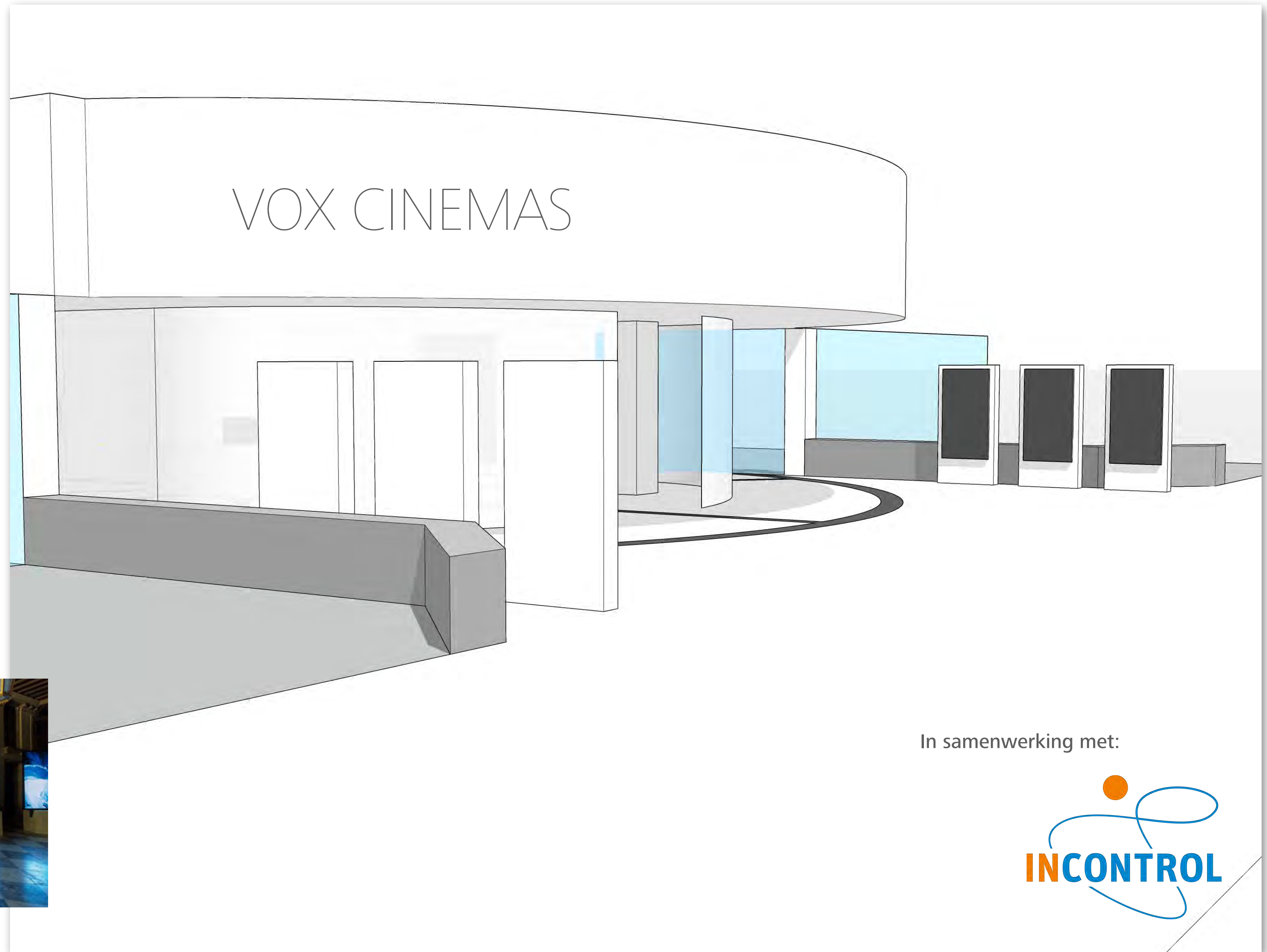
- Movie + Food
- Movie only
- Food only
- All flows
- - - Optional choices

In samenwerking met:

Enhancements

- Increase the brand presence of VOX Cinemas through a conspicuous logotype at the entrance. Signal the users that they have arrived at their destination, or attract passers-by to come in and explore.
- Addition of digital totems at the entrance corridors on both sides, which will display the film agenda, promotional material, and movie trailers.
- These totems will attract users to the correct entrance trajectory, away from the restaurant entrance.

In samenwerking met:

3. Experience enhancements

Validation density

- Significantly lower delays & less crowding on the environment if compared to current situation
- Visitors spread more over the different areas
- Visitors performing steps of their journey pacely
- Different steps and almost continuous flow instead of clogging by the counters

Ticket on site (20%)

13% counter, 87% kiosk

F&B on site (80%)

50% counter, 50% kiosk

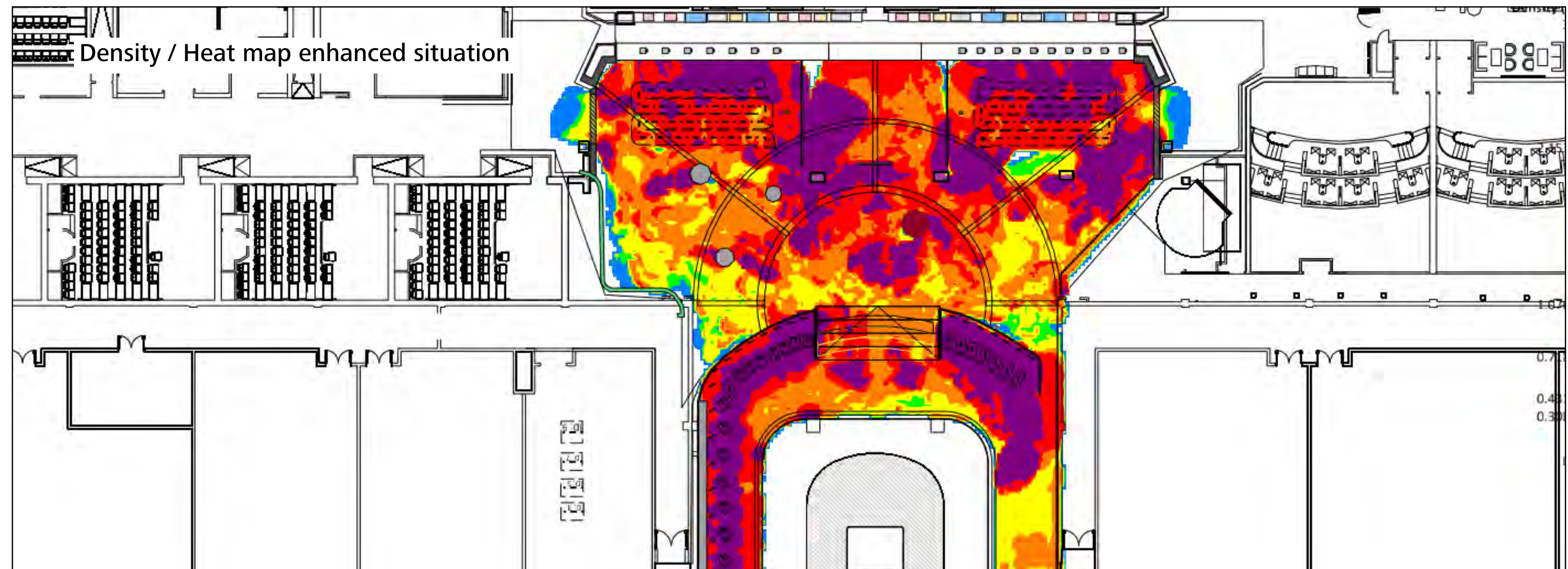
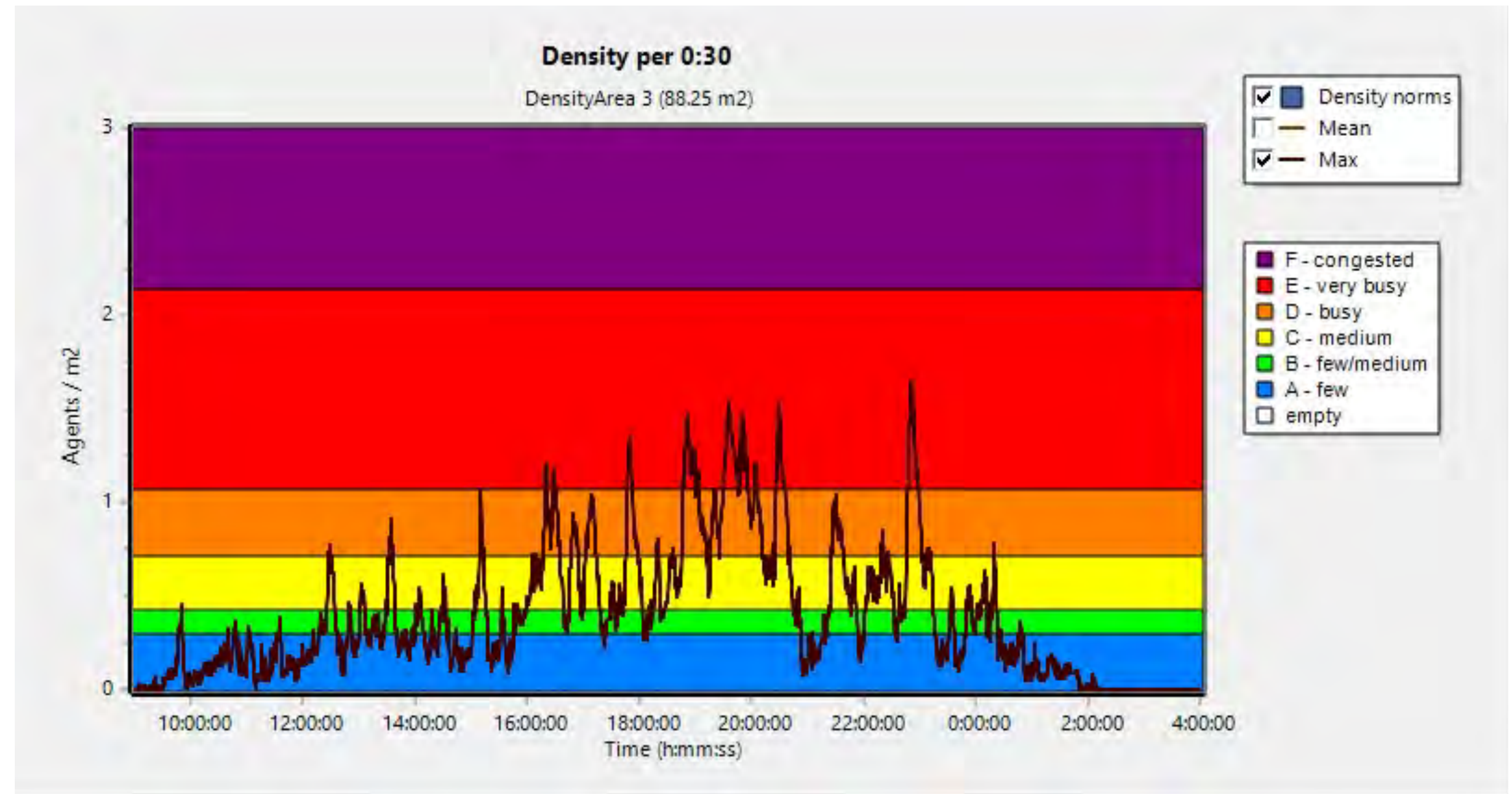
Check-in: 30 secs per group

of counters: 17 (4 less)

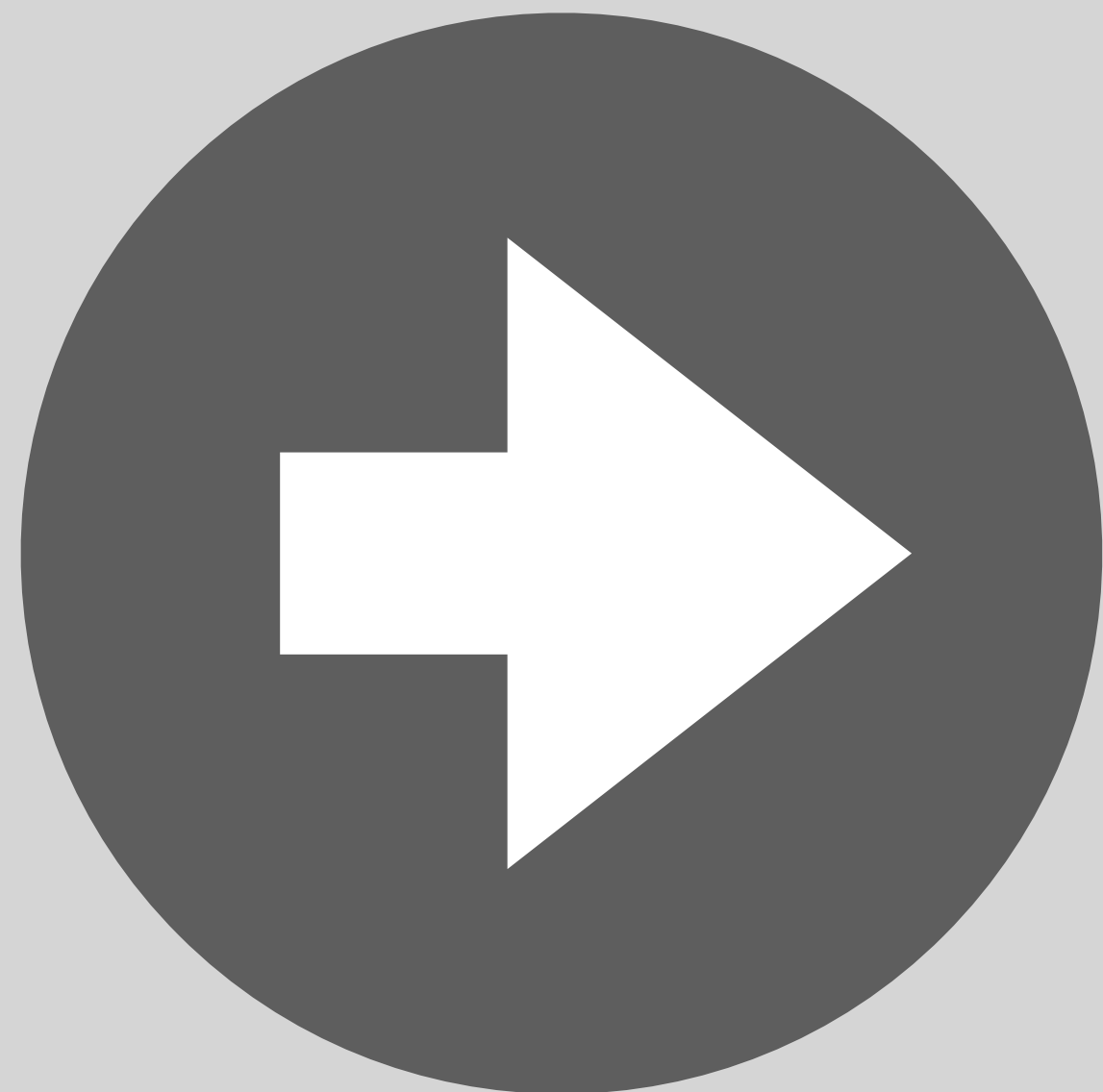
of kiosks: 22 (11 more)

check in units: 2

In samenwerking met:

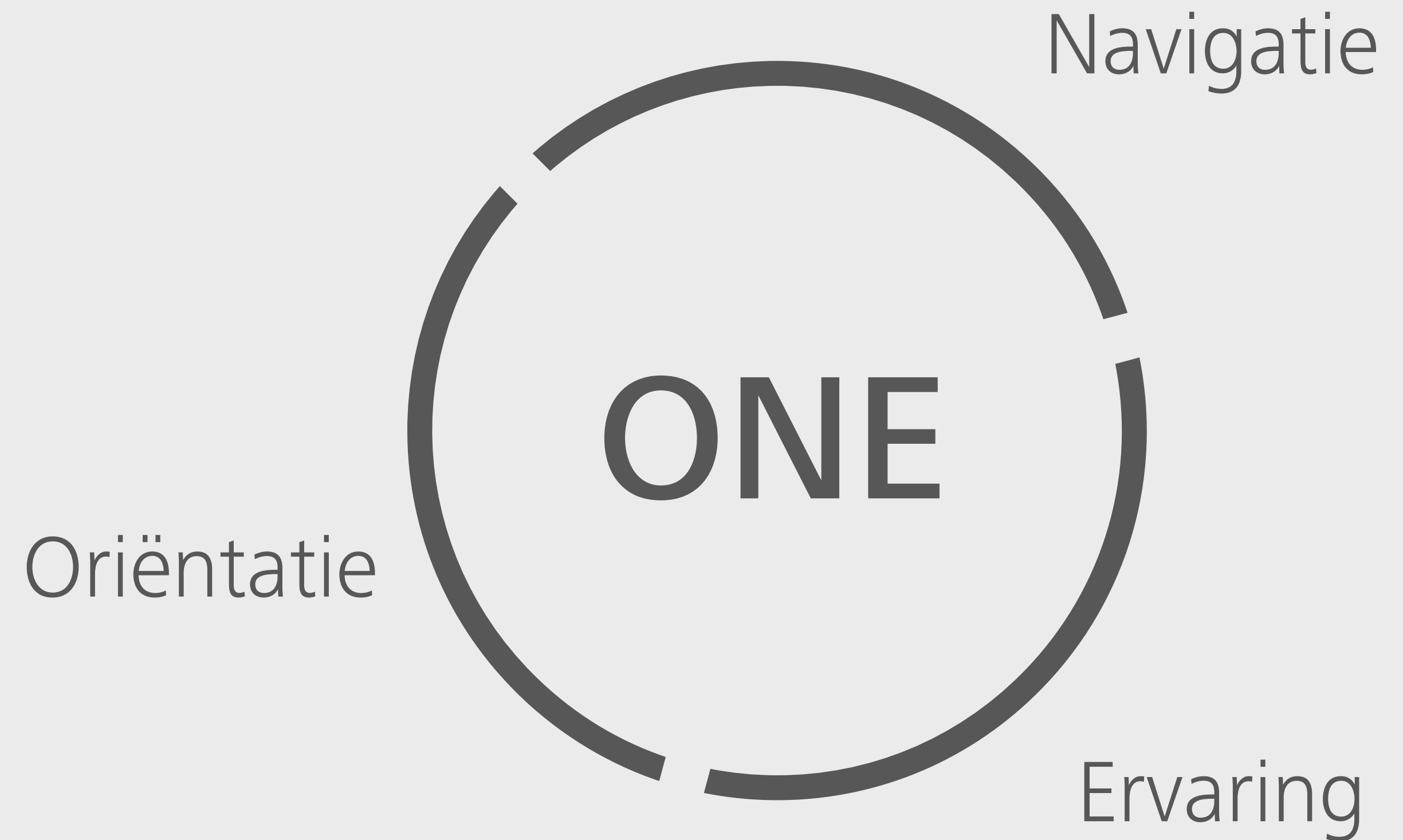

02 van Signalisatie naar Wayfinding

Wayfinding

Wayfinding is meer dan het plaatsen van borden, het gaat om het intuïtief begrijpen van een omgeving, het geven van informatie en versterken van de ervaring.

Oriëntatie

Bezoekers komen om te genieten, te ontdekken en te beleven in een intuïtieve, leesbare omgeving.

- Natuurlijke route in de omgeving: landmarks, brede paden, licht.
- Informatie aanbieden waar bezoekers dat nodig hebben.
- Dwalen maar niet verdwalen.

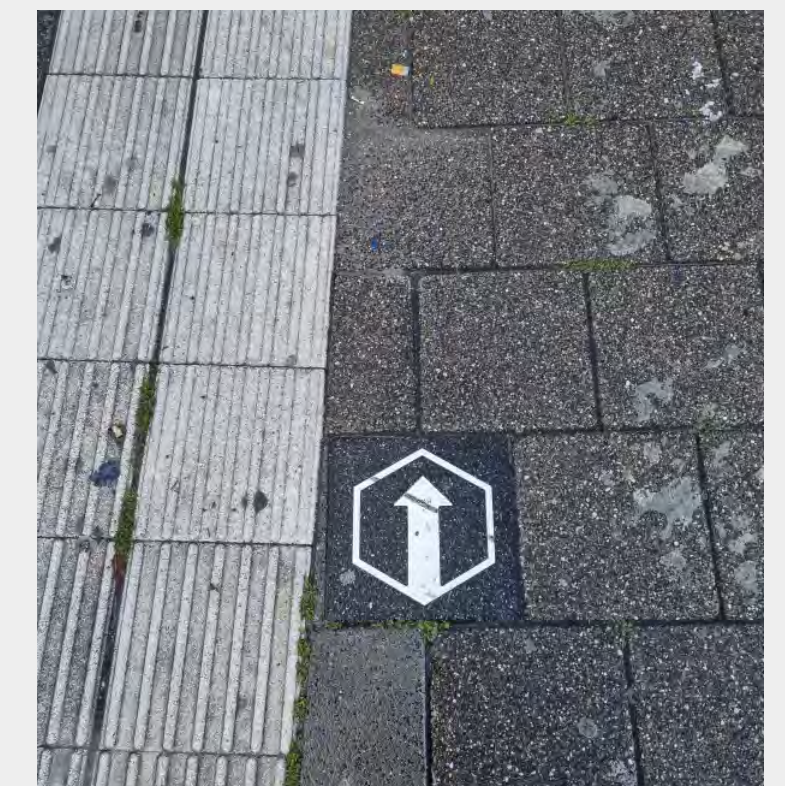
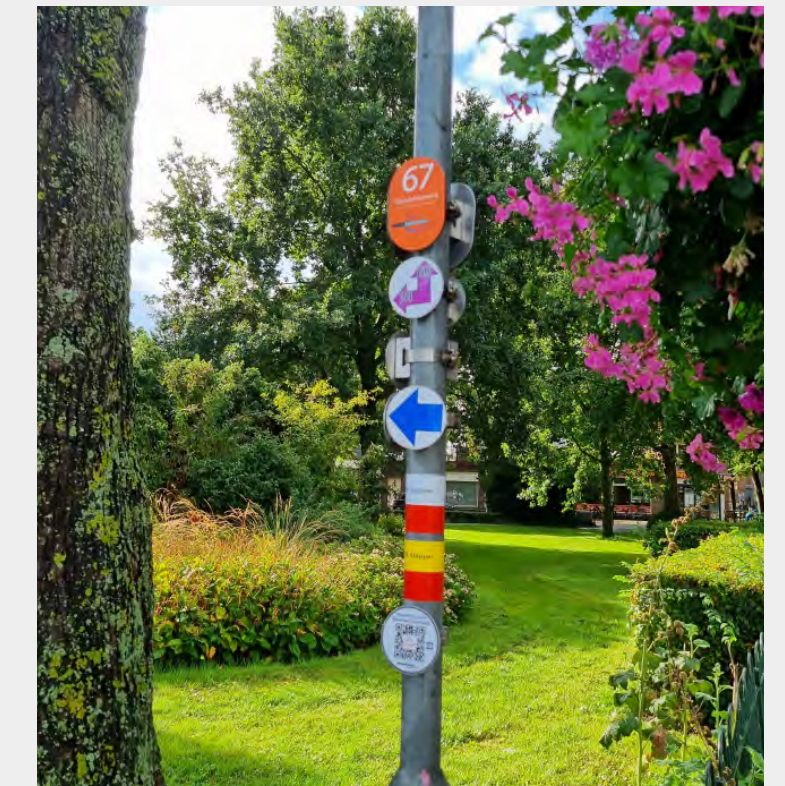

Hoorn

Navigatie

Informatie moet volledig zijn en opvallen, maar mag niet storend aanwezig zijn.

- Een eenduidig informatiesysteem dat goed aansluit bij een site.
- Een systeem dat in alle gebieden van een site werkt, binnen en buiten.
- Bezoekers ook weer terugleiden naar ingang/parkeerplaats/OV.
- Ontrommelen.

Ervaring

De bewegwijzering versterkt het verhaal, en verbindt de bezoeker met de site.

- De parels van een site uitlichten.
- De site toegankelijk maken.
- Een systeem dat goed aansluit bij het verhaal van de site (inhoud en ontwerp).
- Verleiden tot ontdekking.
- Bezoekers de site laten ervaren, zorgen voor een inclusieve beleving.

Basis vragen

Wat zijn onderliggende problemen om te denken aan een wayfinding project én welke vraag stel je dan?

Project: Museum of the Future, Dubai

Kernvraag: Hoe maak je **een pand lees- en navigeerbaar?**

Project: Dierentuin Artis, Amsterdam

Kernvraag: Hoe bieden we **iedere bezoeker een inspirerende dag** in verbinding met dieren?

Project: Heineken Experience, Amsterdam

Kernvraag: Hoe vertalen we de identiteit naar een ruimte, waarbij alle bezoekers **op hun eigen tempo kunnen genieten?**

Project: Zernike Campus, Groningen

Kernvraag: Hoe geef je bezoekers **het gevoel aangekomen te zijn** op de campus?

Organisatie

Missie

Als site heb je een missie; je wil bezoekers van de omgeving laten genieten, kennis geven over de omgeving en/of specifieke objecten.

Beleving en educatie staan veelal centraal.

Behoeftte vanuit de organisatie

Er verandert veel, we blijven de signalisatie aanpassen.

De medewerkers krijgen te veel vragen over vindbaarheid.

Hoe weten bezoekers wat er allemaal te doen is?

Het verhaal van de site is niet duidelijk voor bezoekers

Hoe zet ik medewerkers optimaal in voor publiek?

Hoe verhoog ik de omzet van de horeca / mijn winkel?

Hoe zorg ik dat bezoekers de huisregels respecteren?

Bezoeker

Beleving

Mensen maken een keuze om naar uw site te komen, er is geen noodzaak.

En er is heel veel aanbod.

Wayfinding start met vragen van en inleven in de bezoekers.

Behoefte van bezoekers

Wat kan ik hier eigenlijk doen/zien?

Is dit domein publiek toegankelijk?

Ik kan de ingang niet vinden.

Is het leuk voor mijn kinderen?

Hoe lang duurt het?

Waar is een toilet?

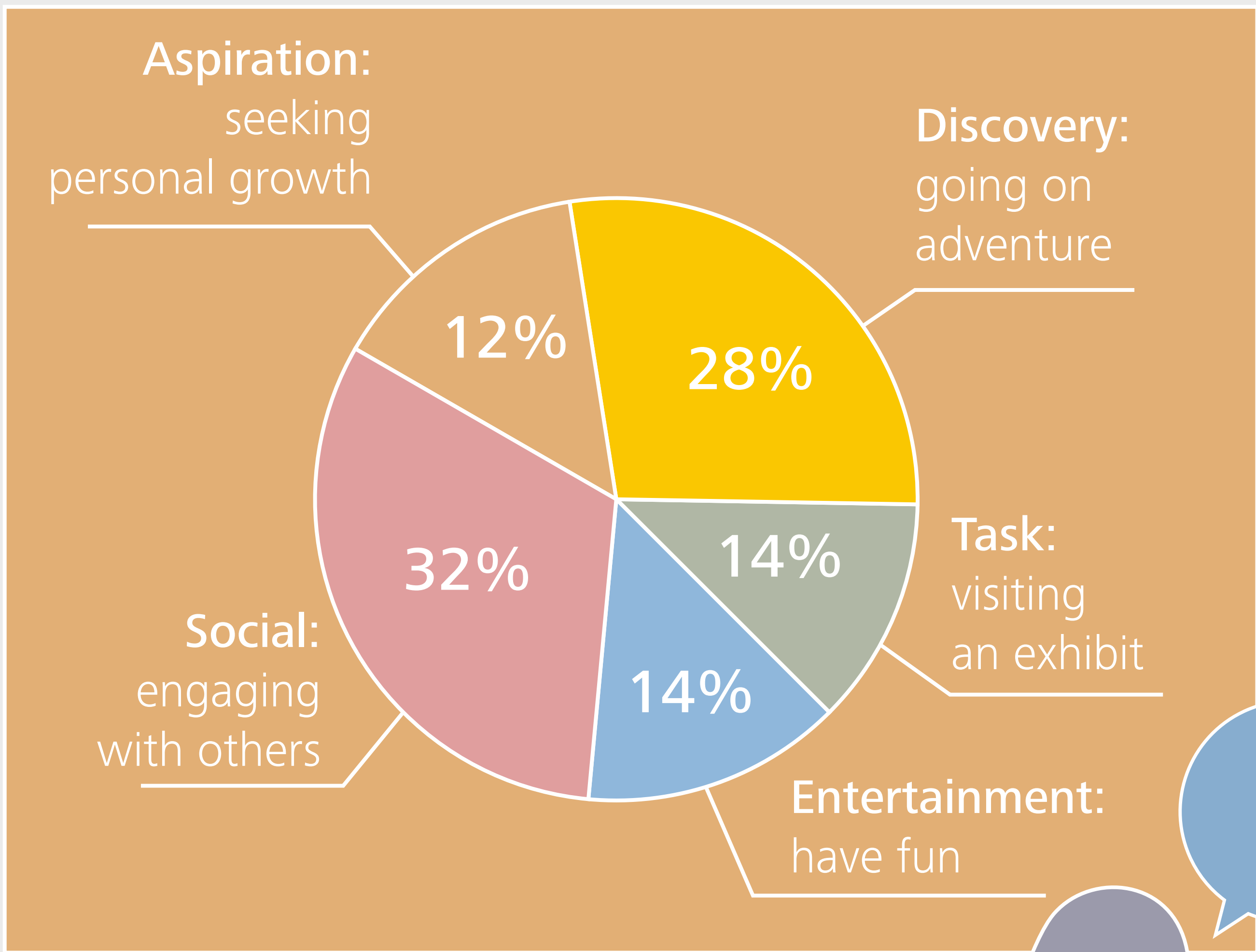
Hoeveel kost het?

Weer een wachtrij :(

Doel van een bezoek

Een belangrijke reden voor het bezoek aan een culturele site of een dagje buiten in de natuur is een dagje uit met elkaar!

Psychologie

Bij wayfinding staat de mens centraal:

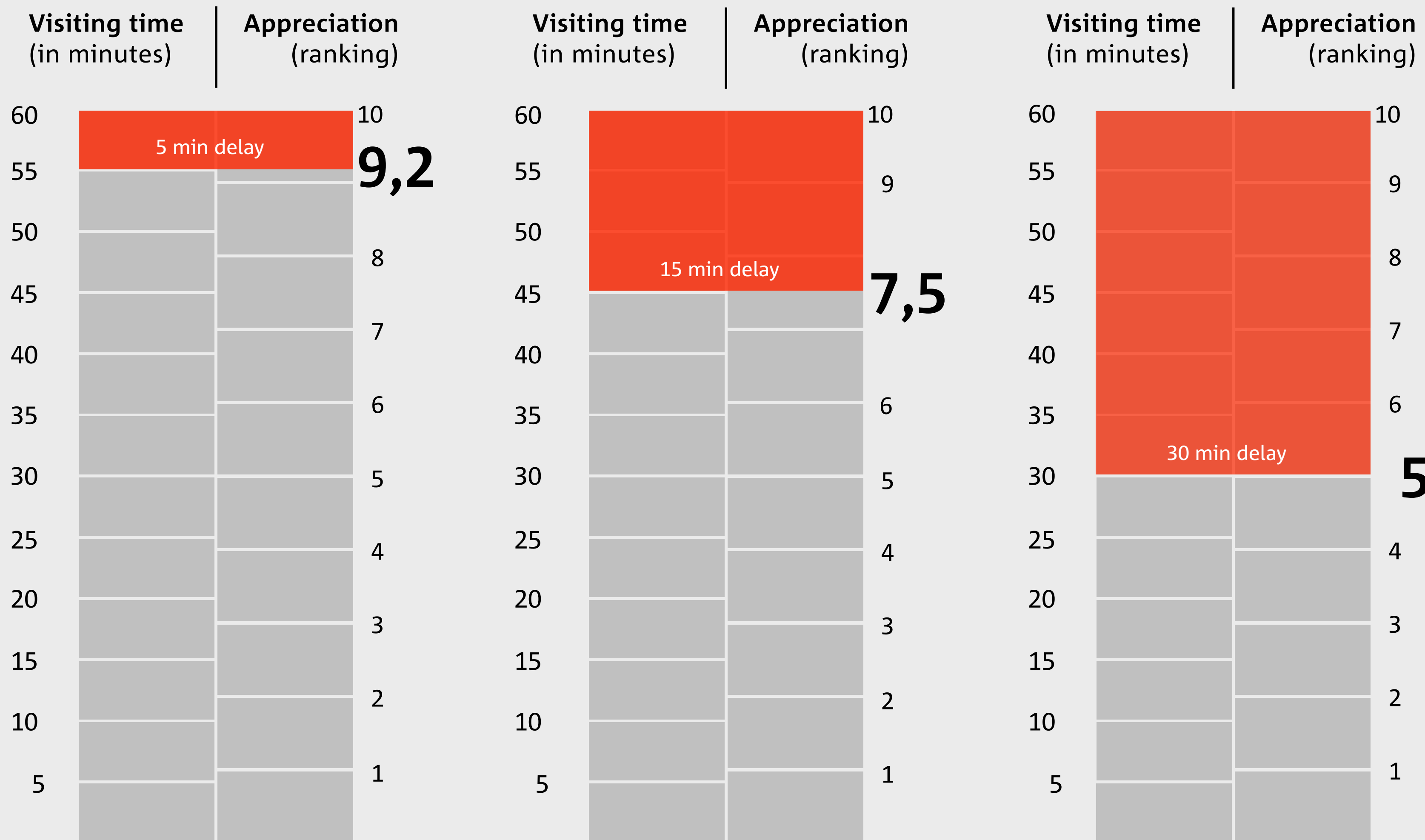
- Wat wil een bezoeker
- Wat kan een bezoeker
- Wat ziet iemand
- Wat kan iemand overzien
- Hoe wordt iemand door de omgeving instinctief beïnvloed tot het volgen van een pad
- Of juist tegen gehouden?

'De terugkeer van de jagers' Pieter Bruegel de Oude, 1565

Waardering van het bezoek

Wayfinding kan helpen bij het oplossen van een aantal knelpunten.

03 Aanpak

Welke stappen en middelen zijn er

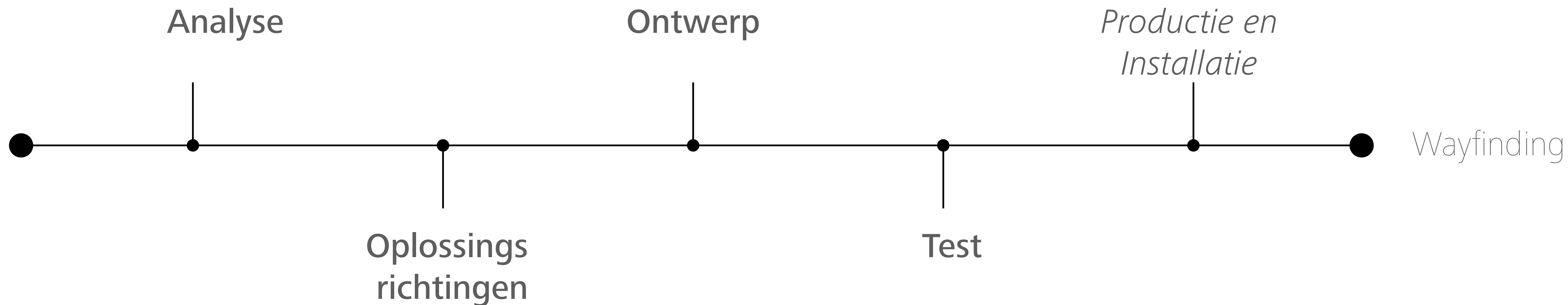
Van abstract tot praktische voorbeelden

Met inspiratie vanuit diverse domeinen

*Echte mensen
zijn ook onderdeel
van wayfinding.
Gastvrij, authentiek
en persoonlijk!*

Stappen in de aanpak van een project

Analyse: wat is er ècht aan de hand

Locatiebezoek

Rondloop om een site te leren kennen en te ervaren.

Blijf zelf ook kijken!

Benchmark

Kijk hoe anderen het aanpakken.

1.2 Benchmark

Middels een benchmark zijn verschillende systemen van bewegwijzering in andere steden bekeken en vergeleken.

Aanpak
Bewegwijzering in stedelijke omgevingen bestaat vaak uit een aantal vaste elementen: verwijzingen, identificaties en plattegronden. Verwijzingen helpen bezoekers van plek A naar B te navigeren, identificaties worden gebruikt om publieke gebouwen, straten en parken te identificeren, en plattegronden worden als verdiepende laag gebruikt en helpen bezoekers zich te oriënteren in een stad of omgeving. De manier waarop deze elementen zijn vormgegeven wisselen echter sterk. De omgeving, de cultuur, de weersomstandigheden en de identiteit van een stad spelen hierbij allemaal een rol.

Bath (Engeland)

Elementen

- Kleur: (roest)bruin
- Materiaal: totems van cortenstaal met uitsparingen en plaatmateriaal ertussen
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat volledig uit totems met plattegronden.
- De ommuurde stad is weergegeven in een cirkelvormige plattegrond, waarbij de plattegrond meedraait met de oriëntatie van de gebruiker.
- Rondom de plattegronden zijn verwijzingen verwerkt.
- Het materiaal dat gebruikt is oogt natuurlijk en past goed in de omgeving.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Lancaster (Engeland)

Elementen

- Kleur: bruin en wit met goudkleurige omlijsting
- Materiaal: metalen frame met plaatmateriaal op betonnen voet met logo
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat uit smalle en brede totems met verwijzingen, een plattegrond en wisselende informatie die context geeft over een gebied, bestemming of landmark.
- Geschiedenis is een belangrijk onderdeel van dit systeem, een verdiepende laag geeft daarom informatie en context.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Adelaide (Australië)

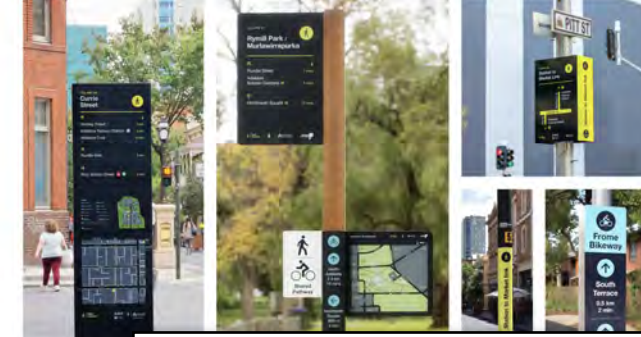
Twee systemen, voor voetgangers en fietsers, die op sommige punten gecombineerd worden.

Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel (voetgangers) en blauw (fietsers)
- Materiaal: houten palen, plaatmateriaal en stickers
- Montage: nieuwe en bestaande palen zijn gebruikt

Bijzonderheden

- Het is een flexibel systeem door de vele verschillende uitingen en vormen.
- Door bewegwijzering voor voetgangers en fietsers te combineren zijn er minder losse elementen op straat nodig.
- Door het grote aantal verschillende uitingen en de twee kleursystemen die zijn gebruikt is het soms minder duidelijk dat het gaat om één systeem.

Amersfoort (Nederland)

Twee systemen, voor voetgangers en fietsers, die naast elkaar bestaan maar wel op elkaar aansluiten.

Elementen

- Kleur: basis antraciet, signaalkleuren rood en oranje
- Materiaal: gepoedercoate metalen palen, vanen en totems
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- De signaalkleuren zijn gebaseerd op de kleuren van historische elementen.
- De kleur voor fietsparkeren (groen) sluit aan op andere steden in Nederland.
- De stad is opgedeeld in drie gebieden, die altijd worden verwezen.
- De kop van elke uiting toont het gebied waar men zich bevindt.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Londen (Engeland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit brede en smalle totems, handwegwijzers en losse plattegronden.

Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel
- Materiaal: RVS totems met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- In dit systeem is veel aandacht voor plattegronden.
- Er wordt vooral genavigeerd op straatnamen, minder op bestemmingen.
- Het systeem is niet alleen bedoeld om lopend te navigeren, maar ook om te gebruiken in het openbaar vervoer.
- Door de gele bakens vallen de elementen goed op in het straatbeeld.

Cleveland (Verenigde Staten)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit brede en smalle totems, wandborden en plattegronden.

Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel
- Materiaal: gepoedercoate metaal met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- In dit systeem is veel aandacht voor plattegronden.
- Een deel van de totems en wandborden zijn dynamisch, zodat plattegronden makkelijk gewijzigd kunnen worden.
- De gele bakens zijn intern verlicht, evenals de schermen van de plattegronden, waardoor het systeem ook 's avonds goed te gebruiken is.

Brighton (Engeland)

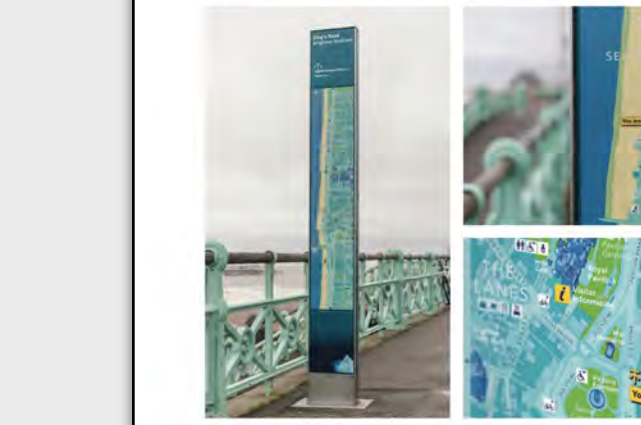
Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems met plattegronden.

Elementen

- Kleur: blauw
- Materiaal: RVS totems met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met een smalle voetplaat

Bijzonderheden

- Dit systeem is ontwikkeld voor een kustgebied, het strand en de zee spelen een belangrijke rol in de vorm en het ontwerp.
- Het aantal bestemmingen dat wordt verwezen is klein, de plattegrond speelt een belangrijke rol bij het vinden van een bestemming.
- Loopminuten en een loopcirkel op de plattegrond geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Lunenburg (Canada)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems en borden met plattegronden.

Elementen

- Kleur: grijs
- Materiaal: metalen totems met plaatmateriaal in verschillende lagen
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat uit zeer smalle totems die weinig ruimte in beslag nemen.
- De totems tonen zeer gedetailleerde plattegronden van een wijk, met straatnamen en huisnummers.
- Op de totems staat verdiepende informatie, zoals geschiedenis van een wijk.
- Op locaties met meer ruimte staat een grotere plattegrond met een index.
- Noord, oost, zuid en west worden gebruikt als oriëntatiemiddel.

Plattegronden

De gebruikte plattegronden uit de benchmark projecten verschillen zeer. In dit overzicht verschillende uitvoeringen en de onderdelen waarop ze verschillen:

- Vorm (rechthoek, vierkant, rond)
- Weergave (overzicht, lokaal, detail, pictogram)
- Oriëntatie (kijkrichting, noord-pijl)
- Schaal bestemmingen (op de kaart, verder weg)
- Basiskleur (bebouwing, groen, water)
- Signaalkleur (wel/ geen signaalkleur)
- Algemene detaillering (veel/weinig details)
- Landmarks (kleur, tekenstijl, 2D/3D)
- You are here (wel/niet gecentreerd)
- Loopafstanden (weergave, eenheden, schaal)
- Bestemmingen (weergave, aantal, context)
- OV-informatie (stations, haltes, lijnen, spoor)

Enquête

Bevraag bezoekers:

- waar hebben ze behoefte aan,
- wat verwachten ze van een bezoek?

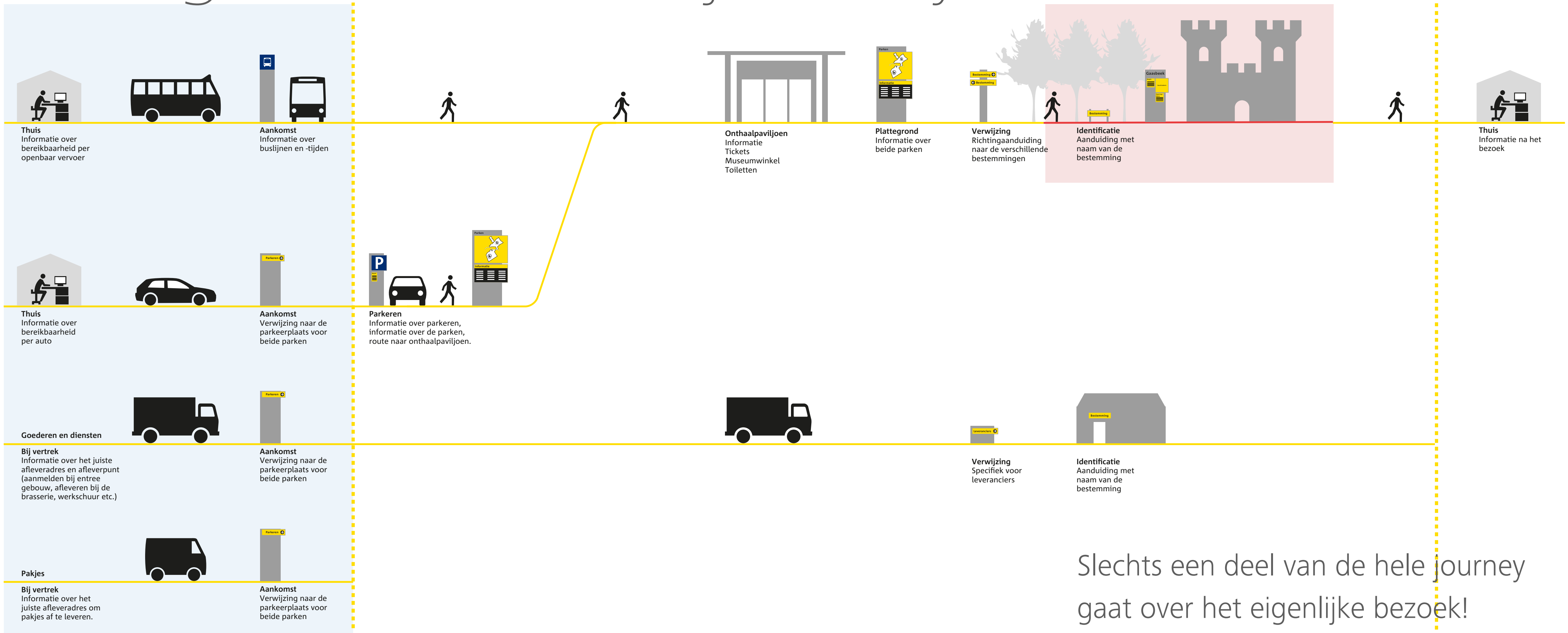
Workshops

Samen met betrokkenen van de site vaststellen wat de uitdagingen zijn en wat er speelt.

Van ontrafelen van een logistiek probleem bij inrichting van het terrein, tot vaststellen van een vormtaal.

Breng de customer journey in kaart

Slechts een deel van de hele journey gaat over het eigenlijke bezoek!

Flowanalyse

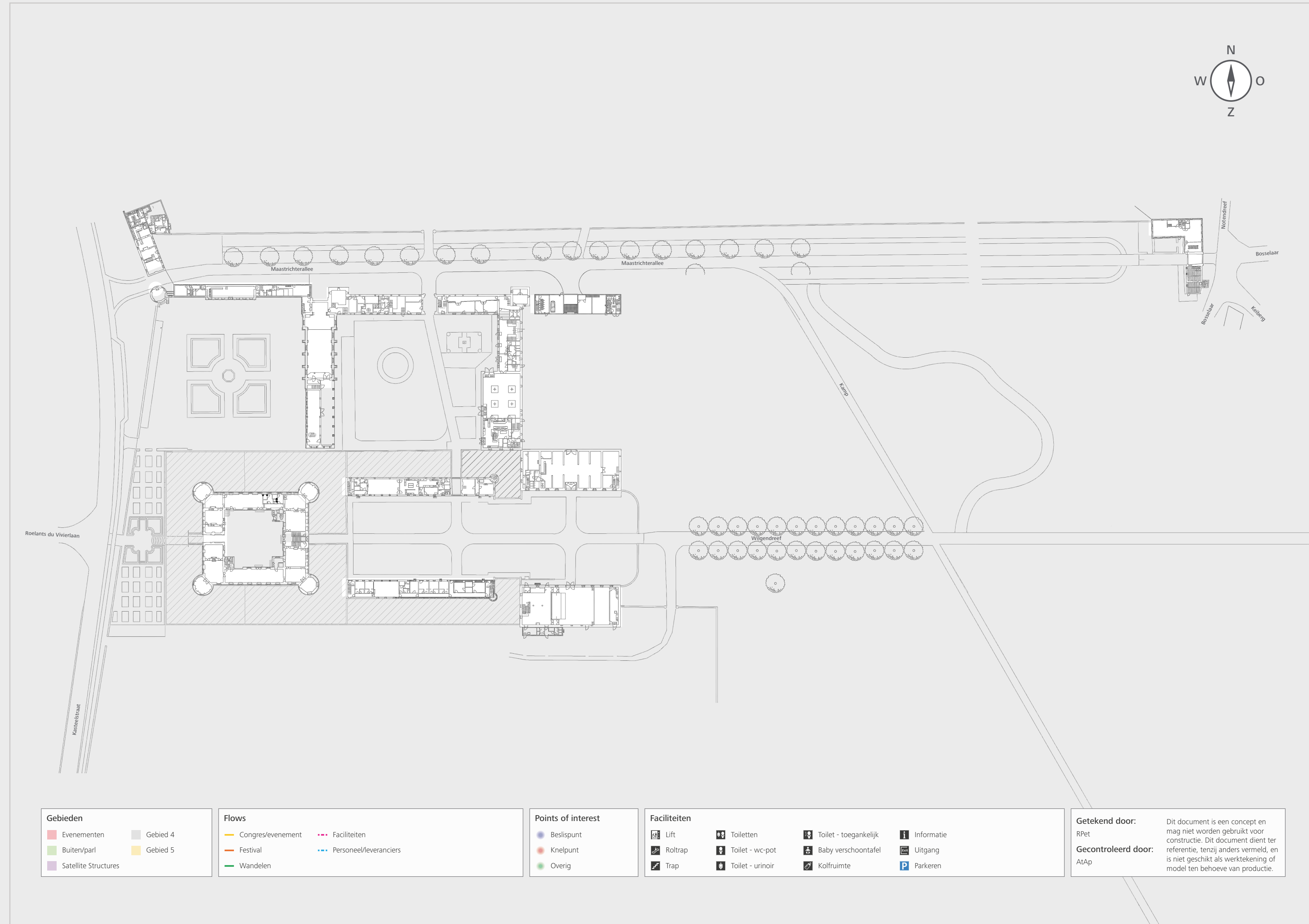
Hoe bewegen bezoekers zich op het terrein of in een gebouw?

Landcommanderij Alden Biesen

Flowanalyse

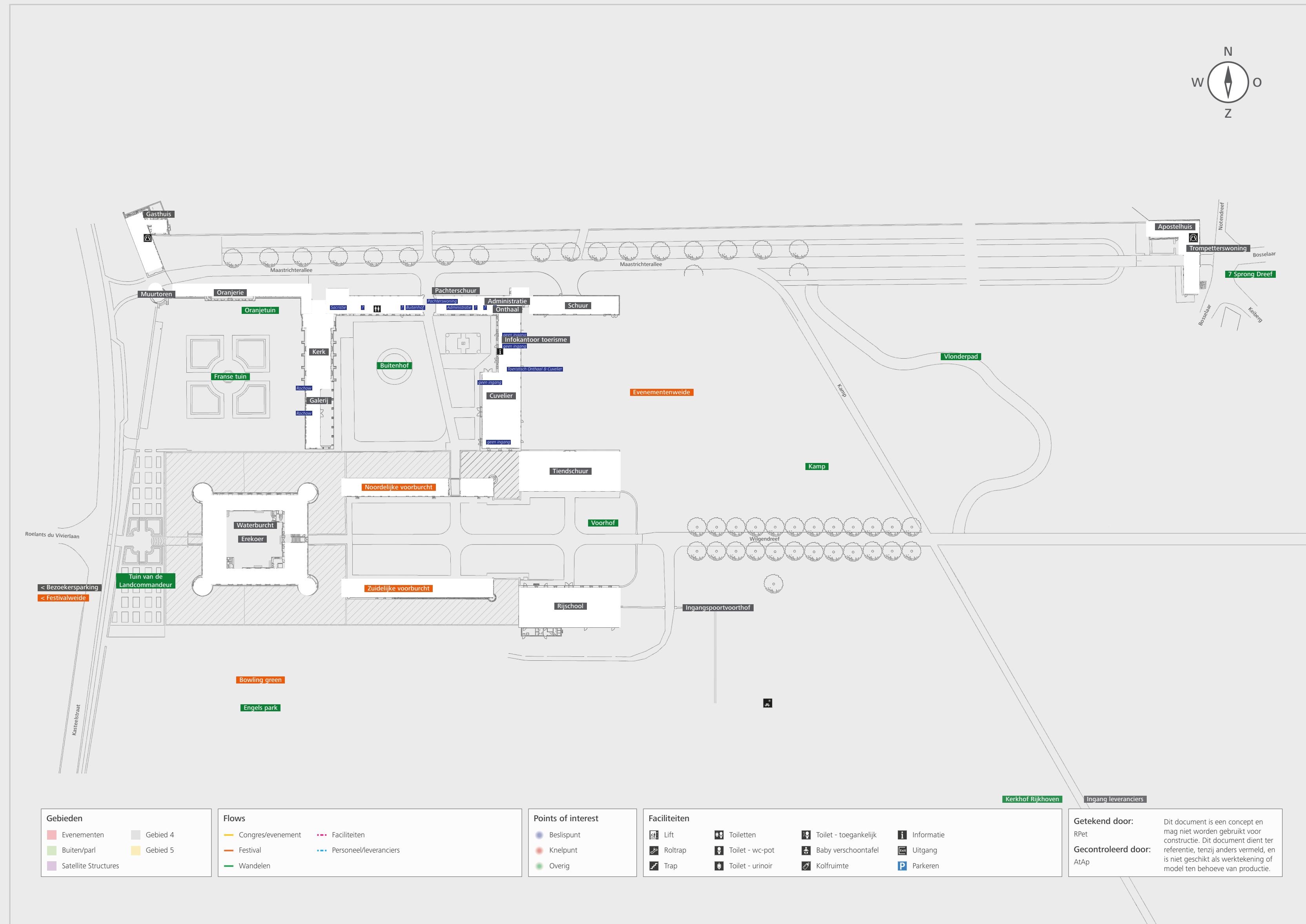
Plattegrond van de site

Getekend door: RPet
Gecontroleerd door: AtAp
 Dit document is een concept en mag niet worden gebruikt voor constructie. Dit document dient referentie, tenzij anders vermeld, en is niet geschikt als werktekening of model ten behoeve van productie.

Flowanalyse

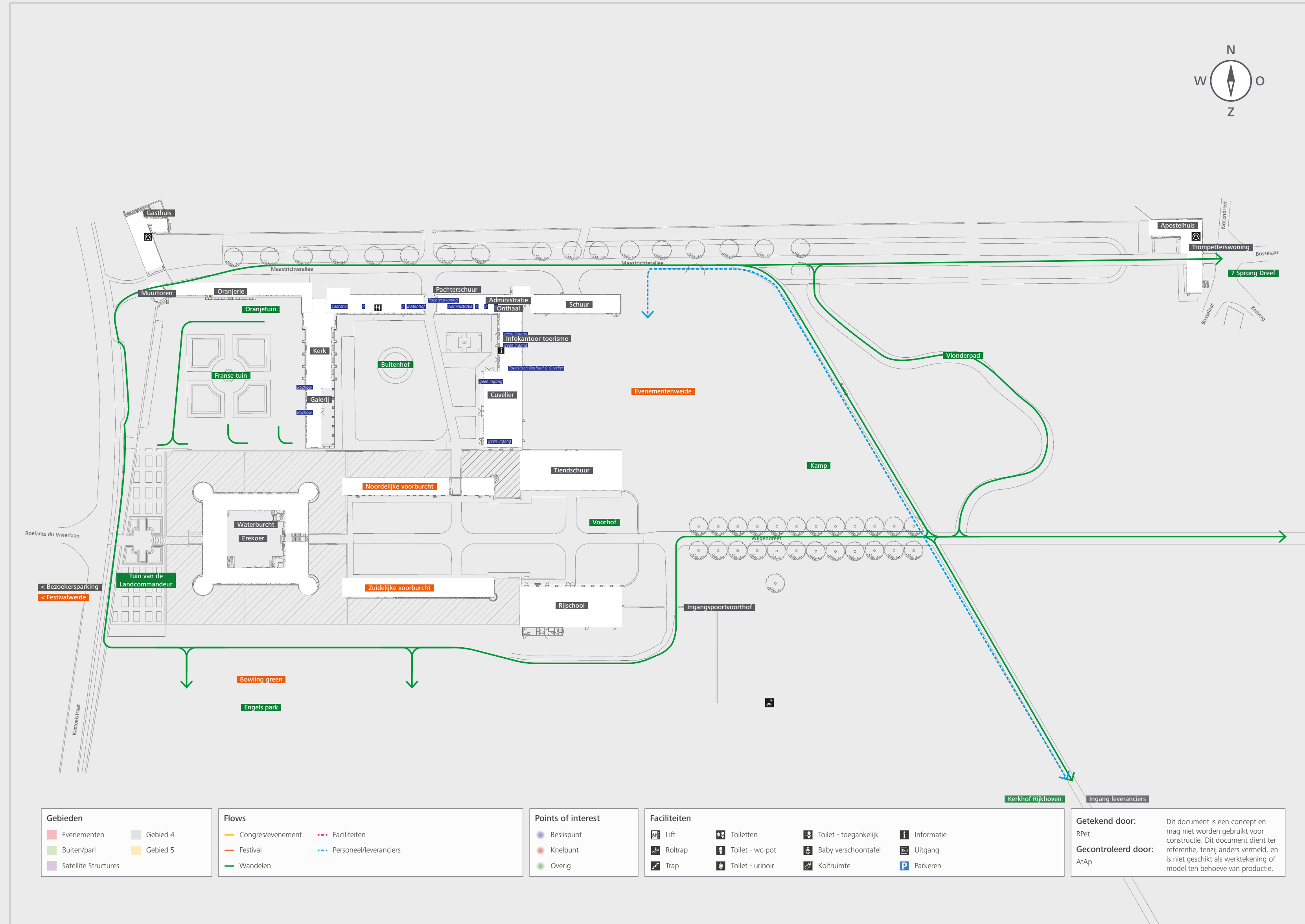
Wat zijn belangrijke bestemmingen?

Gebieden ■ Evenementen ■ Buiten/parl ■ Satellite Structures ■ Gebied 4 ■ Gebied 5	Flows — Congres/evenement — Festival — Wandelen - - - Faciliteiten - - - Personeel/leveranciers	Points of interest ● Besispunt ● Knelpunt ● Overig	Faciliteiten ■ Lift ■ Roltrap ■ Trap ■ Toiletten ■ Toilet - wc-pot ■ Toilet - urinoir ■ Toilet - toegankelijk ■ Baby verschoontafel ■ Kolfruimte ■ Informatie ■ Uitgang ■ Parkeren	Getekend door: RPet Gecontroleerd door: AtAp Dit document is een concept en mag niet worden gebruikt voor constructie. Dit document dient ter referentie, tenzij anders vermeld, en is niet geschikt als werktekening of model ten behoeve van productie.
---	---	--	---	---

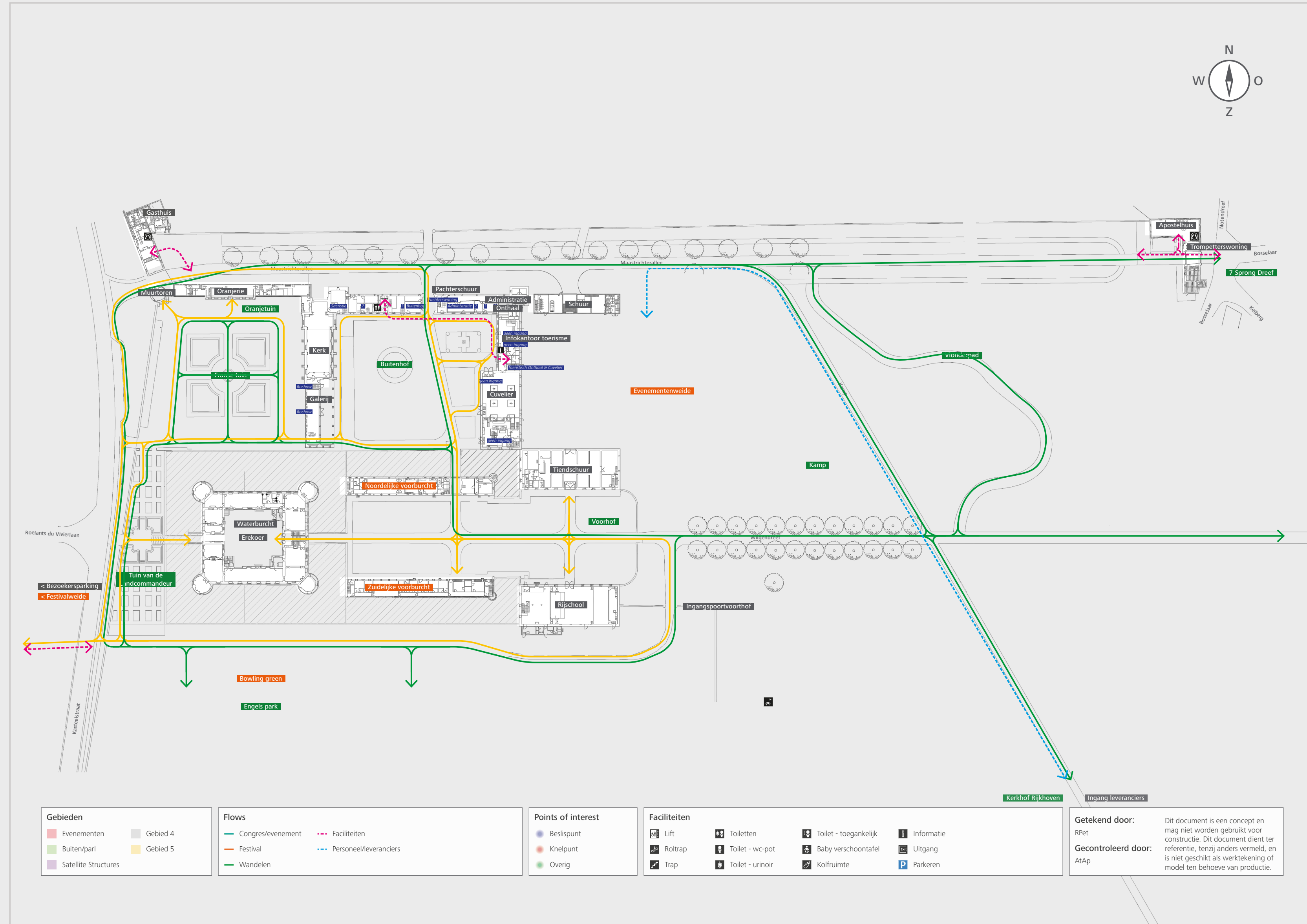
Flowanalyse

- Wat zijn flows van bezoekers naar het park en de omgeving?
- Wat zijn flows van leveranciers?

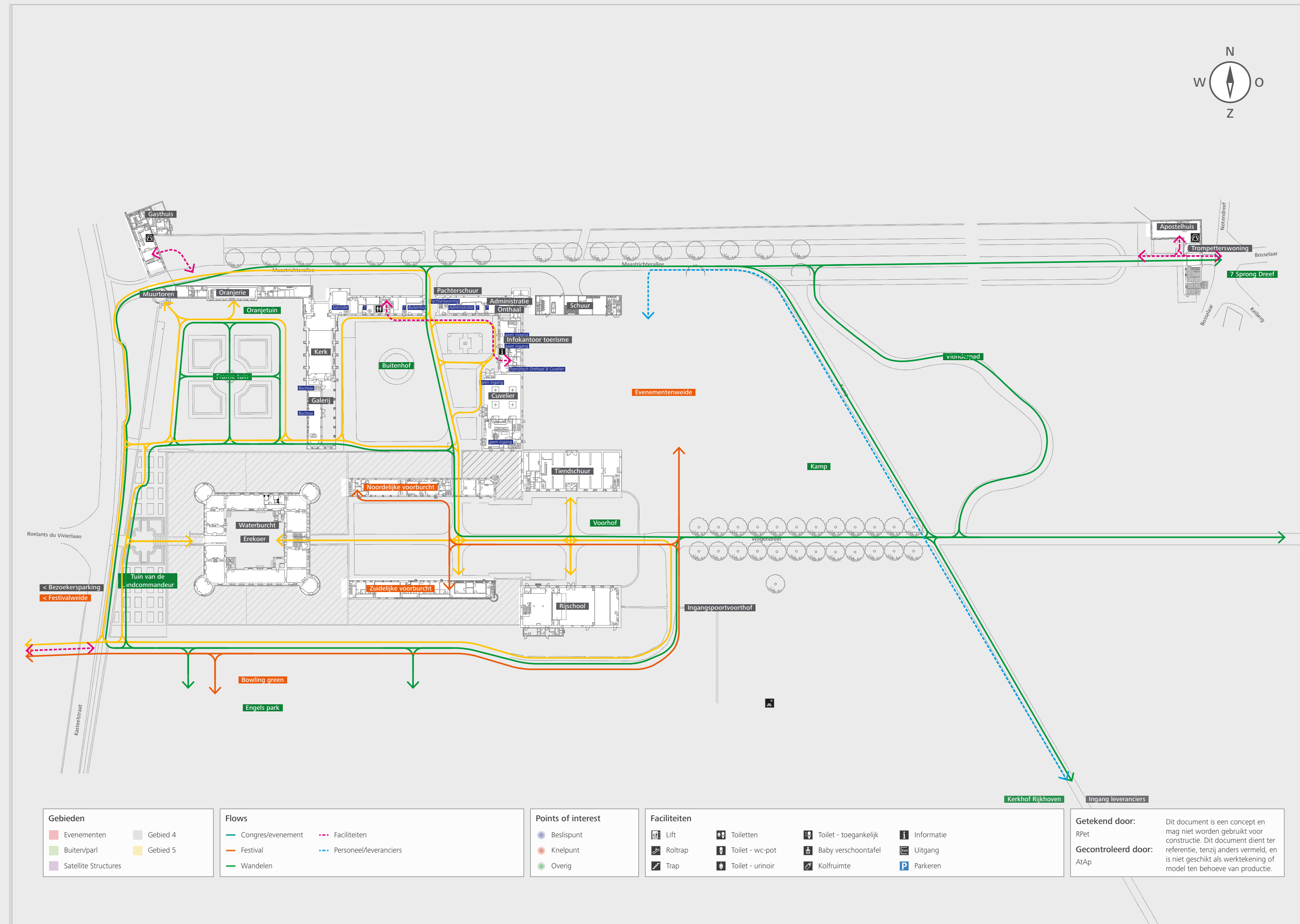
Flowanalyse

- Wat zijn flows van bezoekers aan evenementen in de gebouwen?

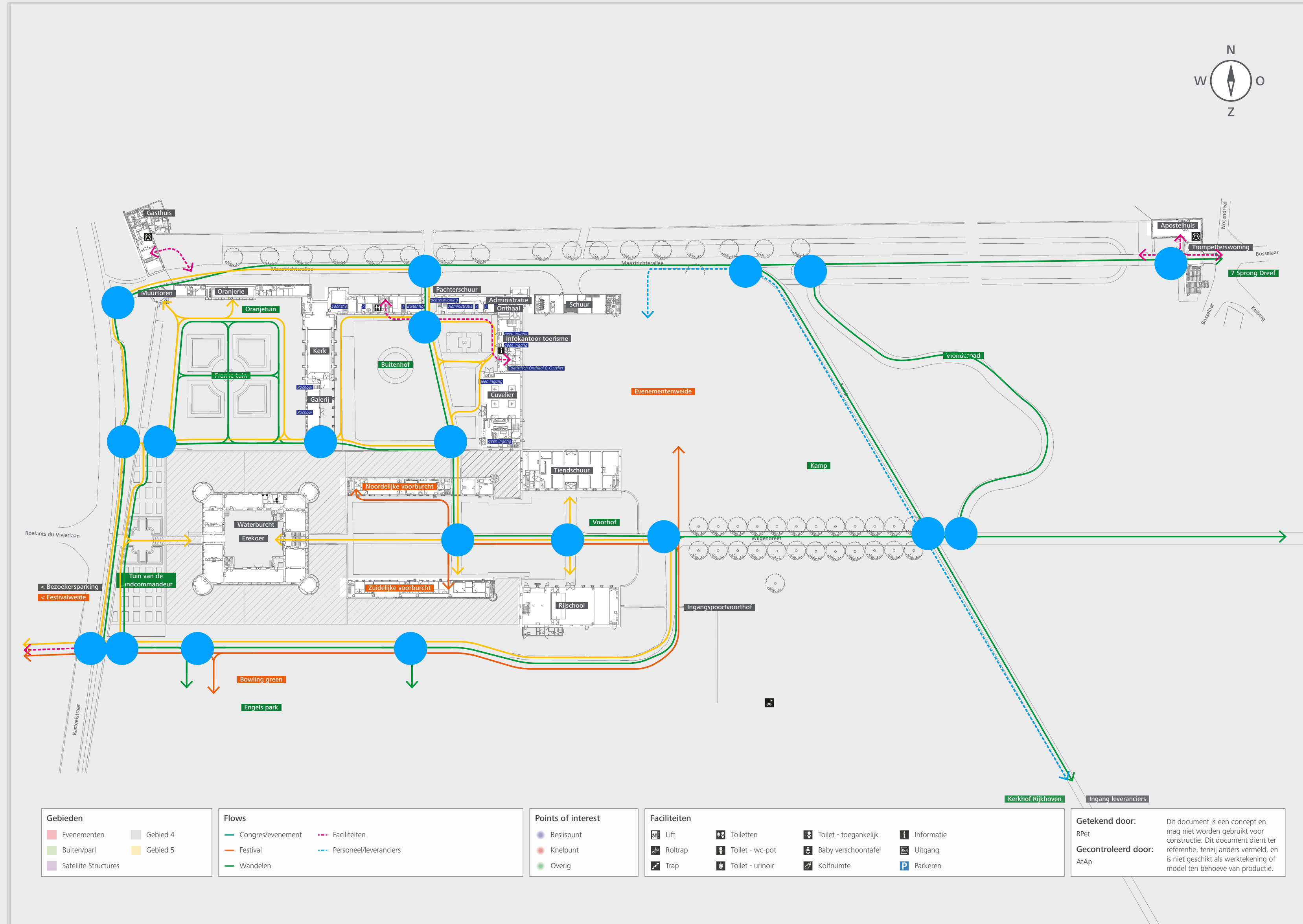
Flowanalyse

- En dan kan je ook nog buiten om lopen, direct naar de gebouwen!

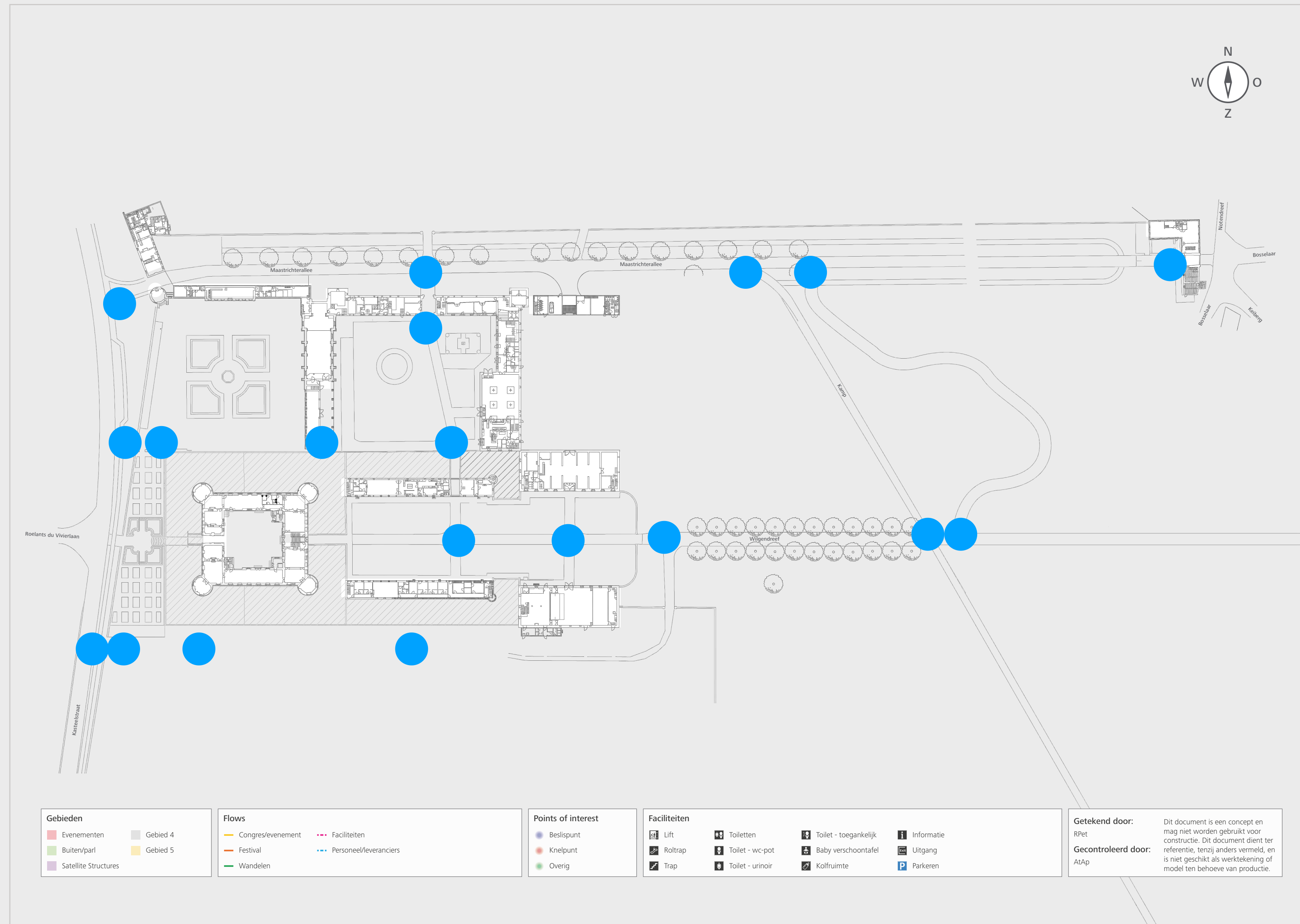
Flowanalyse

Uit al deze flows worden de beslispunten duidelijk. Dit zijn plekken waar informatie over het vervolg van de route nodig is.

Flowanalyse

Uit al deze flows worden de besispunten duidelijk. Dit zijn plekken waar informatie over het vervolg van de route nodig is.

Gebieden	
■ Evenementen	■ Gebied 4
■ Buiten/parl	■ Gebied 5
■ Satellite Structures	

Flows	
— Congres/evenement	- - - Faciliteiten
— Festival	- - - Personeel/leveranciers
— Wandelen	

Points of interest	
● Besispunt	● Knelpunt
● Overig	

Faciliteiten			

Getekend door:
RPet

Gecontroleerd door:
AtAp

Dit document is een concept en mag niet worden gebruikt voor constructie. Dit document dient referentie, tenzij anders vermeld, en is niet geschikt als werktekening of model ten behoeve van productie.

Oplossingsrichtingen

1: Ontrommelen

Vaak ontstaat in de loop der tijd een keur aan bordjes.

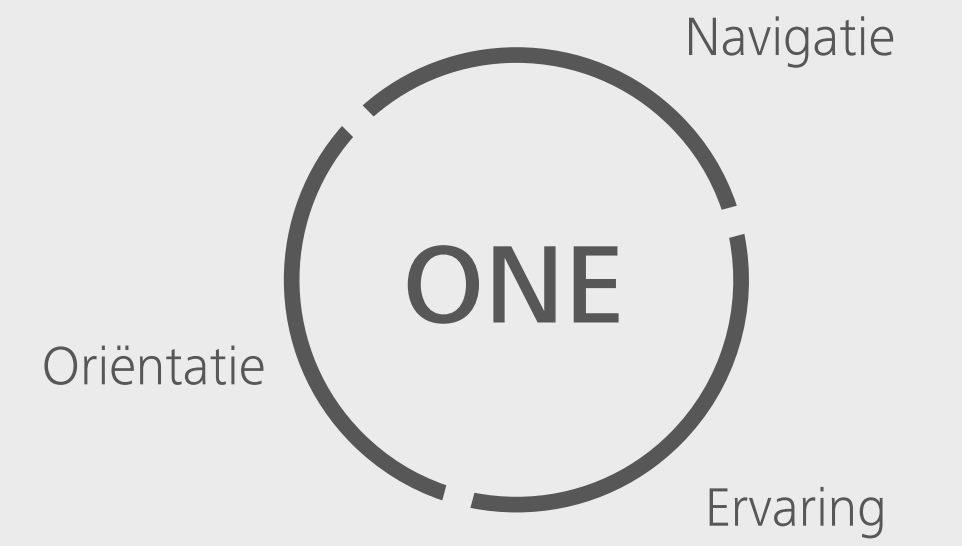
Als iets niet gevonden wordt, wordt er een extra A4-tje geprint, gelamineerd en opgehangen.

Probeer dit te vermijden en naar een structurele oplossing te zoeken.

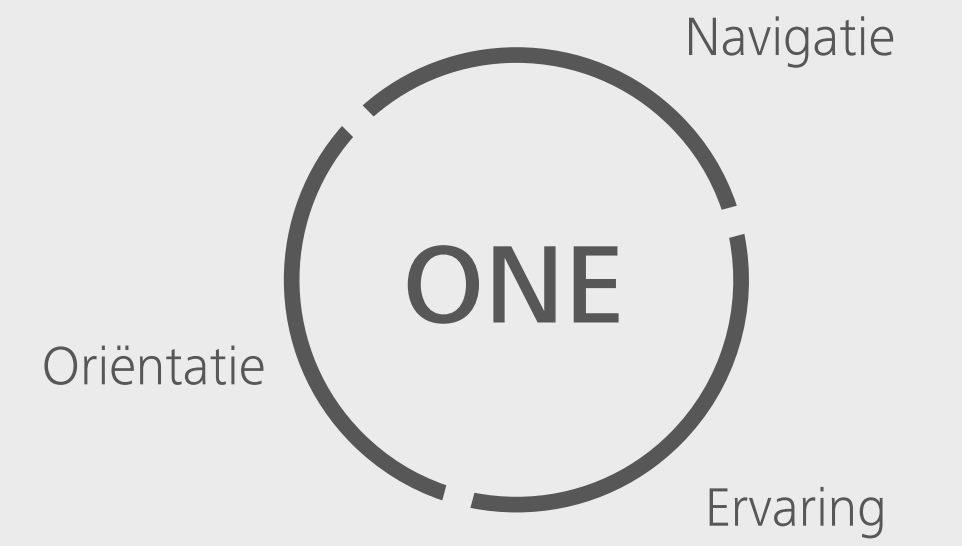
2: De omgeving

Natural wayfinding

2: De omgeving

Natural wayfinding

Ingreep in de ruimte

Hier met behulp van bestrating

Architectuur en omgeving

Rietveld building

Kurokawa building

Is dit het museum?

Waar is de ingang?

3: Informatie

Hiërarchie

Maak keuze in de informatie die je aanbiedt:

- Wat is belangrijk
- Wat moet er echt op de signalisatie staan
- Welke bestemmingen laat je alleen op bijvoorbeeld een plattegrond zien
- Denk aan iconen voor algemeen bekende faciliteiten.

3: Informatie

Hiërarchie

Maak keuze in de informatie die je aanbiedt:

- Wat is belangrijk
- Wat moet er echt op de signalisatie staan
- Welke bestemmingen laat je alleen op bijvoorbeeld een plattegrond zien
- Denk aan iconen voor algemeen bekende faciliteiten.

Stap 4: Bestemmingen

Hiërarchie

Niet alles komt overal op de signalisatie:

- Een paar bestemmingen overal op de site
- Bepaalde bestemmingen alleen in de directe omgeving van die bestemming
- Bepaalde bestemmingen alleen op een plattegrond.

Taligheid

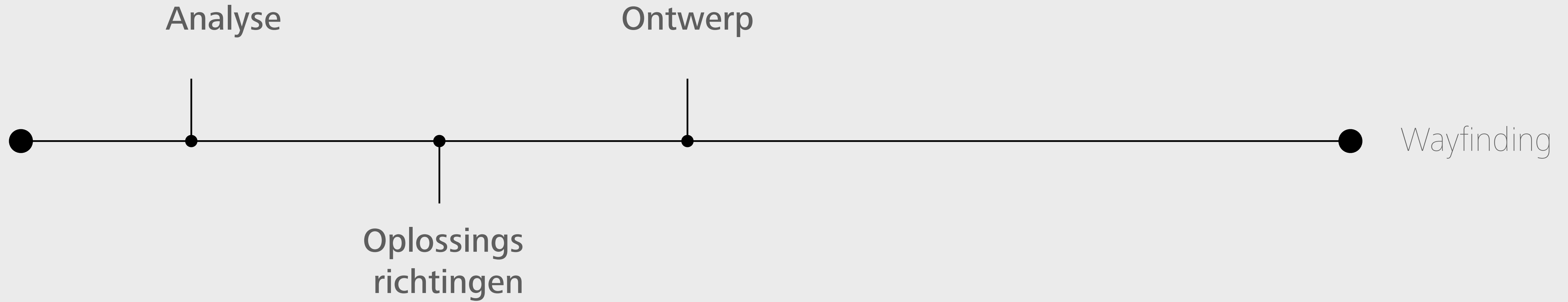
Welke talen? Verplicht / toegespitst op je bezoeker.

Naamgeving

- Korte, duidelijke namen, gericht op bezoekers
- Pictogrammen waar mogelijk (algemeen bekend).

Bestemming	Naam NL	Naam EN	Pictogram	Type	Hiërarchie	Lente	Zomer	Herfst	Winter
Thunbergia mysorensis	Mysore-winde	Mysore trumpetvine		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	x
Treurbeuk	Treurbeuk	Weeping beech		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	x
Vleeseters / Nepenthes	Vleeseters	Carnivorous plants		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	x
Orchidee	Orchideeën	Orchids		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	
Wollemie pine	Wollemi pine	Wollemi pine		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	
Bolgewassen / Keizerskroon	Bollentuin	Bulb garden		Kroonjuweel	Seizoen	x		x	
Goudenregen	Goudenregen	Golden rain		Kroonjuweel	Seizoen	x			
Jadebloem	Jadebloem	Jade vine		Kroonjuweel	Seizoen	x			
Lotus	Lotus	Lotus		Kroonjuweel	Seizoen		x		
Reuzenwaterlelie	Reuzenwaterlelie	Giant water lily		Kroonjuweel	Seizoen		x		
Ginkgo	Ginkgo	Ginkgo		Kroonjuweel	Seizoen			x	
Tulpenboom	Tulpenboom	Tulip tree		Kroonjuweel	Seizoen			x	
Reuzenaronskelk	Reuzenaronskelk	Titan arum		Kroonjuweel	Seizoen	x	x	x	x
Japanse iep	Japanse iep	Japanese elm		Kroonjuweel	Seizoen				
Academiegebouw	Academiegebouw	Academy building		Bestemming	Secundair				
Bolwerk	Bolwerk	Rampart		Bestemming	Primair				
Chinese kruidentuin	Chinese tuin	Chinese garden		Bestemming	Primair				
Clusiustuin	Clusiustuin	Clusius garden		Bestemming	Primair				
Europese tuin	Europese tuin	European garden		Bestemming	Primair				
Groentetuin	Groentetuin	Vegetable garden		Bestemming	Primair				
Hoge kas	Hoge kas	High glasshouse		Bestemming	Tertiair				
Hoofdingang/uitgang	Hoofdingang	Main entrance	EXIT	Faciliteit	Primair				
Hortus Grand Café	Hortus Grand Café	Hortus Grand Café	CAFE	Faciliteit	Primair				
Informatie	Info	Info	INFO	Faciliteit	Secundair				
Japanse tuin	Japanse tuin	Japanese garden		Bestemming	Primair				
Kassa	Tickets	Tickets	TICKETS	Faciliteit	Secundair				
Lage corridor	Lage corridor	Low corridor		Bestemming	Tertiair				
Loopbrug	Loopbrug	Canopy walk		Bestemming	Tertiair				
Mediterrane tuin	Mediterrane tuin	Mediterranean garden		Bestemming	Primair				
Middenkas	Middenkas	Middle glasshouse		Bestemming	Tertiair				
Notenveld	Notenveld	Nut field		Bestemming	Primair				
Onderzoekskassen	Onderzoekskassen	Research glasshouses		Bestemming	Tertiair				
Oranjerie	Oranjerie	Orangery		Bestemming	Primair				
P + e-bike	Opladen fiets	Bike charging	OPLADEN FIETS	Faciliteit	Secundair				
P + fiets	Parkeren fiets	Bike parking	FIETS	Faciliteit	Secundair				
Rosarium	Rosarium	Rose garden		Bestemming	Primair				
Steiger	Steiger	Pier		Bestemming	Tertiair				
Sterrewacht	Sterrewacht	Observatory	WC	Bestemming	Primair				
Systeemtuin	Systeemtuin	Systematic garden		Bestemming	Primair				
Talcothuisje	Talcothuisje	Talcott house		Bestemming	Tertiair				
Toiletten	Toiletten	Restrooms	WC + BABY	Faciliteit	Primair				
Tropisch terras	Tropisch terras	Tropical terrace		Bestemming	Tertiair				
Tropische kas	Tropische kas	Tropical glasshouse		Bestemming	Primair				
Tuinhuis	Tuinhuis	Garden house	WC	Bestemming	Primair				
Tuinkamer	Tuinkamer	Garden room		Bestemming	Secundair				
Uitgang Sterrenwachlaan	Exit Sterrenwachlaan	Exit Sterrenwachlaan	EXIT	Faciliteit	Secundair				
Varentuin	Varentuin	Fern garden		Bestemming	Primair				
Veth-gebouw	PJ Veth gebouw	PJ Veth building		Bestemming	Secundair				
Victoriakas	Victoriakas	Victoria house		Bestemming	Tertiair				
Vijver	Vijver	Pond		Bestemming	Tertiair				
Von Siebold gedenktuin	Gedenktuin	Memory garden		Bestemming	Tertiair				
Winkel	Shop	Shop	SHOP	Faciliteit	Primair				
Wintertuin	Wintertuin	Winter garden		Bestemming	Primair				
Kroonjuwelen	Kroonjuwelen	Highlights		Kroonjuweel	Primair				

Ontwerp

De basis

- Voldoende opvallend in de omgeving
- Afstemmen op landschap/ architectuur
- De stijl van het huis, niet perse de huisstijl (afstemmen op wayfinding doeleinden)
- Voldoende kleurcontrast tussen tekst en ondergrond i.v.m. leesbaarheid

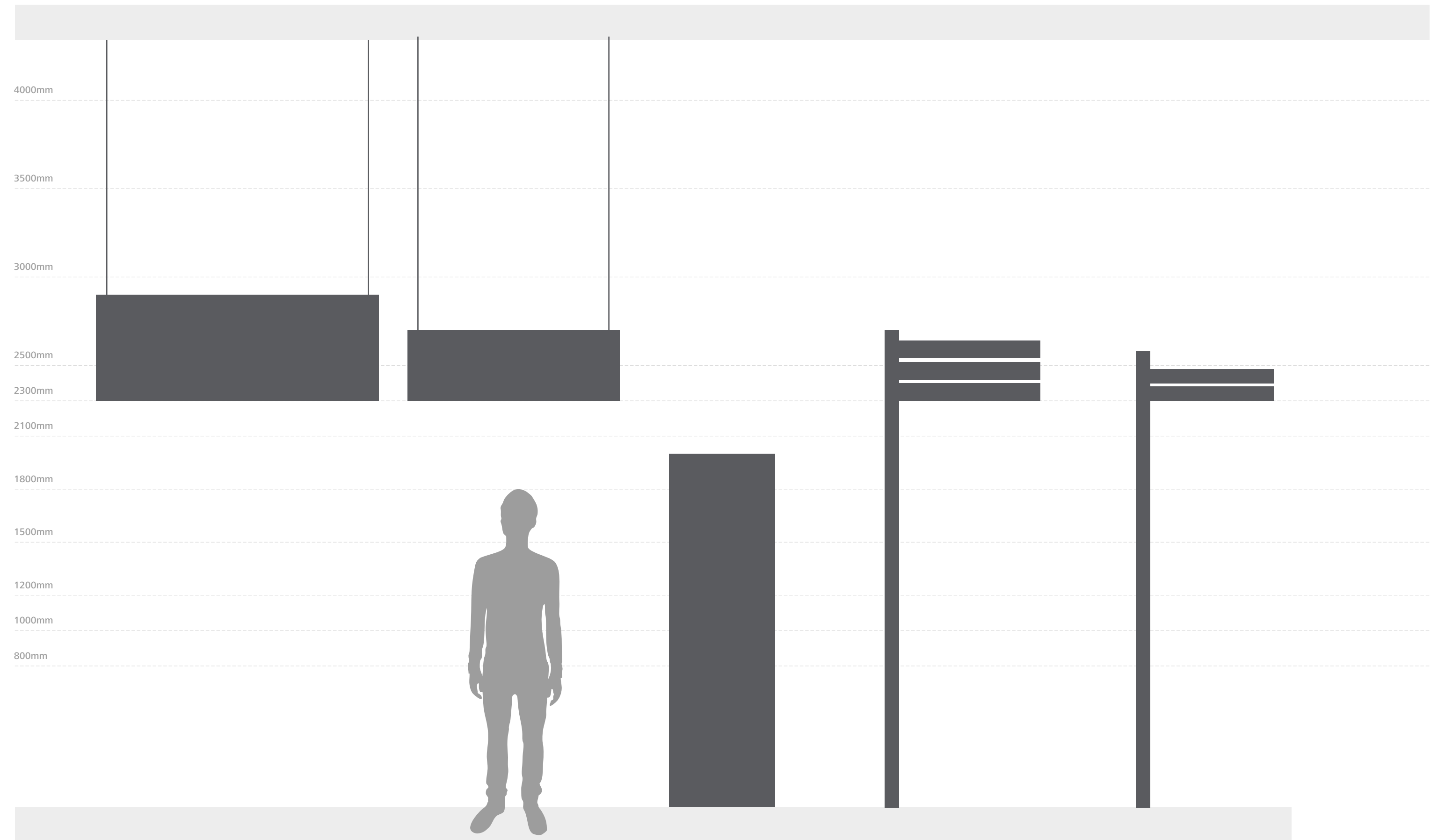
De basis

- Voldoende opvallend in de omgeving
- Afstemmen op landschap/ architectuur
- De stijl van het huis, niet perse de huisstijl (afstemmen op wayfinding doeleinden)
- Voldoende kleurcontrast tussen tekst en ondergrond i.v.m. leesbaarheid

Bordfamilie

Kijk welke informatie nodig is.
Bepaal dan welke soorten borden
nodig zijn.

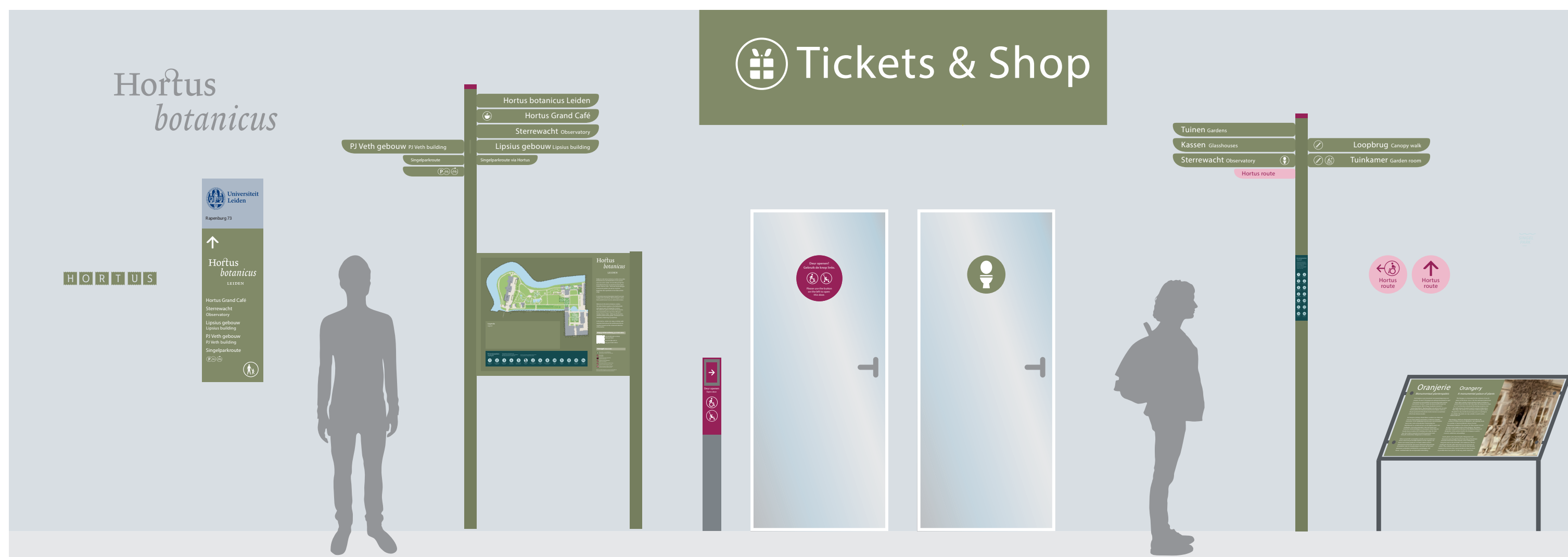

Bordfamilie

Kijk welke informatie nodig is.
Bepaal dan welke soorten borden
nodig zijn.

Zo ontstaat een familie, met één
ontwerp waar al deze bordtypen in
voorkomen.

Hierdoor ontstaat visuele rust en
wordt de identiteit van de site
versterkt.

Stijl

Zorg voor een ontwerp dat past op je eigen site:

- Uitstraling
- Werking.

Vraag je af bij een standaard systeem van een producent:

- Is dat standaard systeem na een tijdje nog verkrijgbaar voor aanpassingen?
- Check of het een vrij ontwerp is
Pas het dan aan, aan jouw site.

Fabrikant

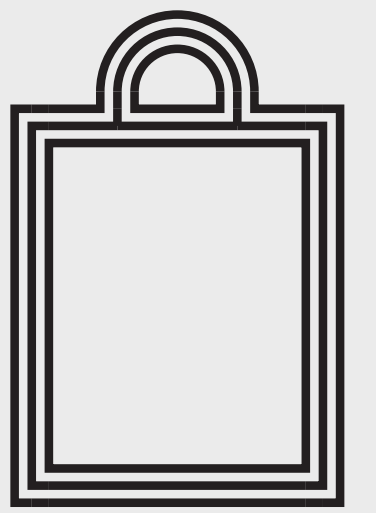
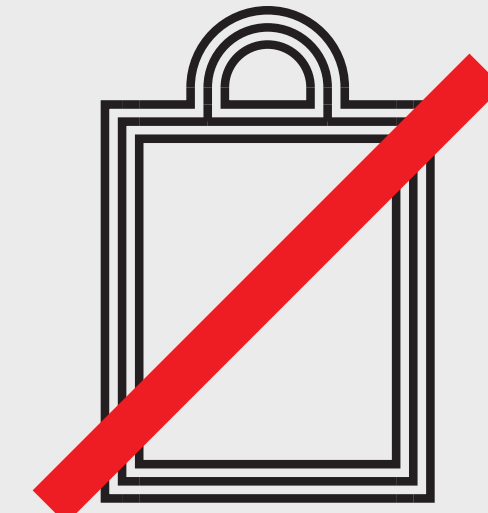
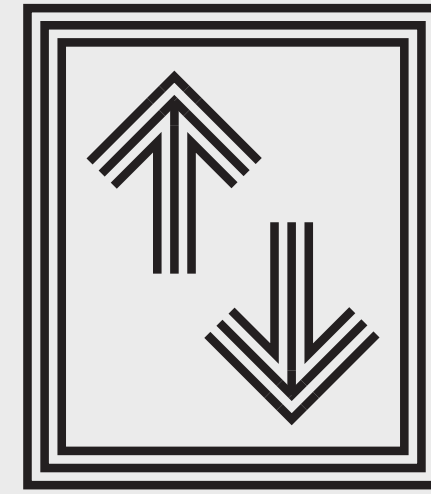
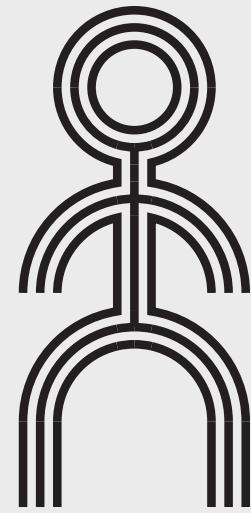
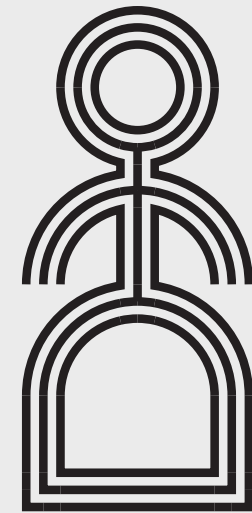
Mijksenaar voor ARTIS

Grafisch ontwerp

Ontwerp voor wayfinding heeft specifieke regels en ergonomische eisen.

Belangrijk: wees consequent.

Wat betekenen de symbolen, hoe kan je ze interpreteren?

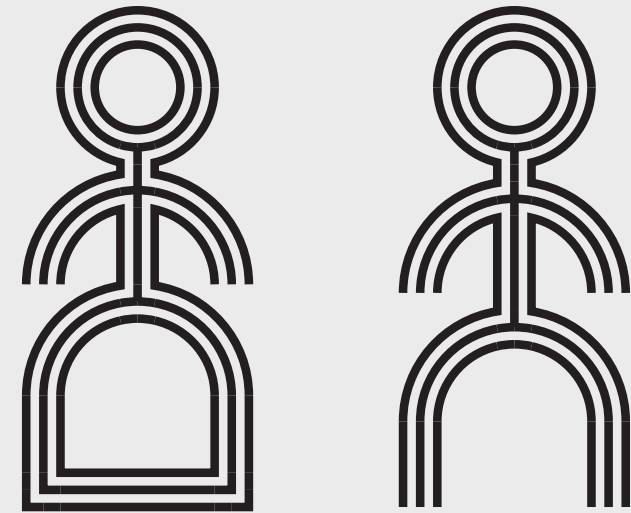

Grafisch ontwerp

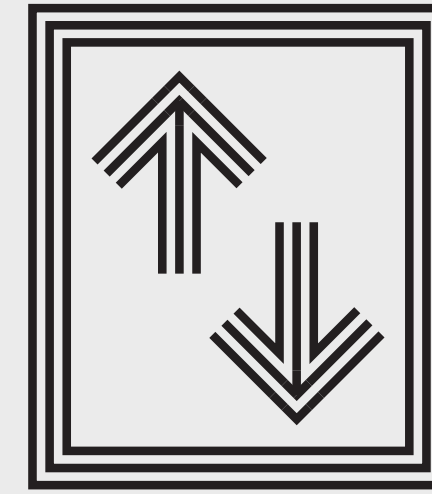
Ontwerp voor wayfinding heeft specifieke regels en ergonomische eisen.

Belangrijk: wees consequent.

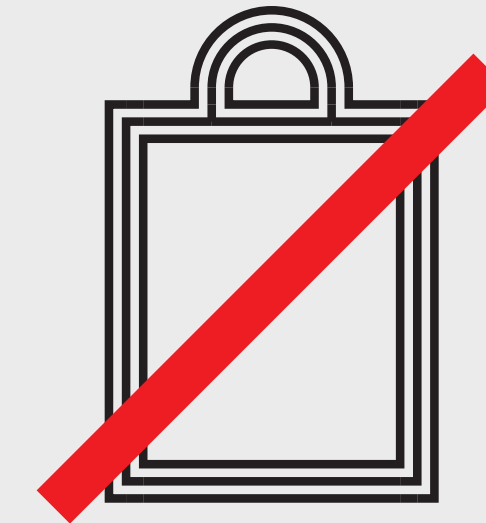
Wat betekenen de symbolen, hoe kan je ze interpreteren?

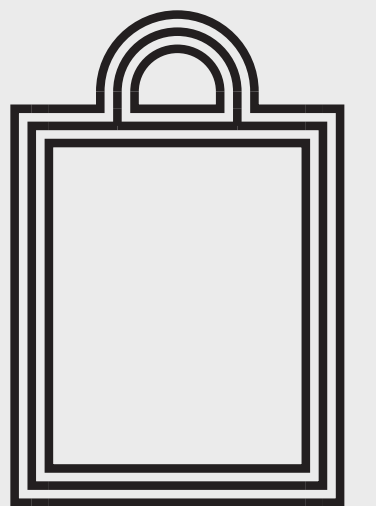
Toiletten

Lift

Tassen
verboden

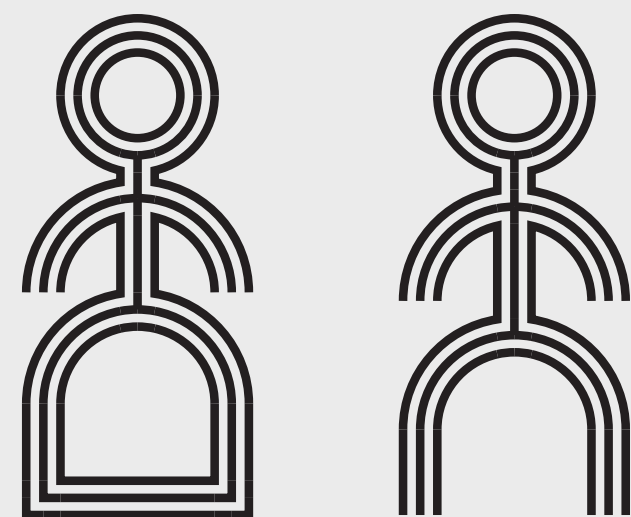
Museum
winkel

Grafisch ontwerp

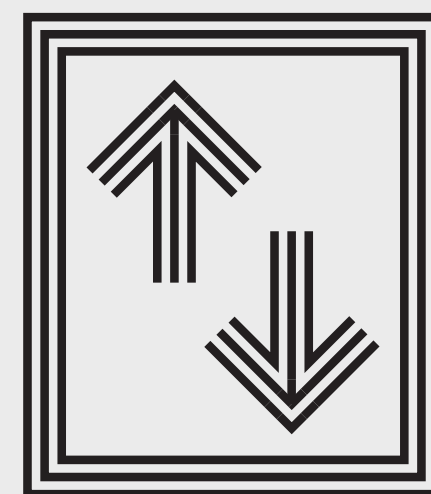
Ontwerp voor wayfinding heeft specifieke regels en ergonomische eisen.

Belangrijk: wees consequent.

Wat betekenen de symbolen, hoe kan je ze interpreteren?

Toiletten

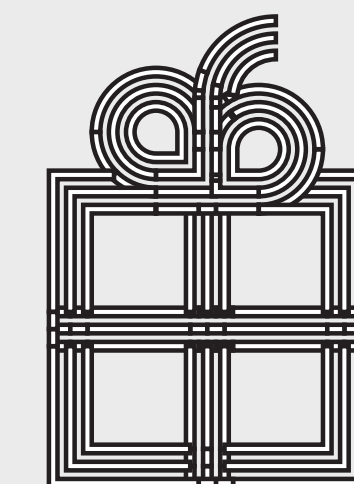
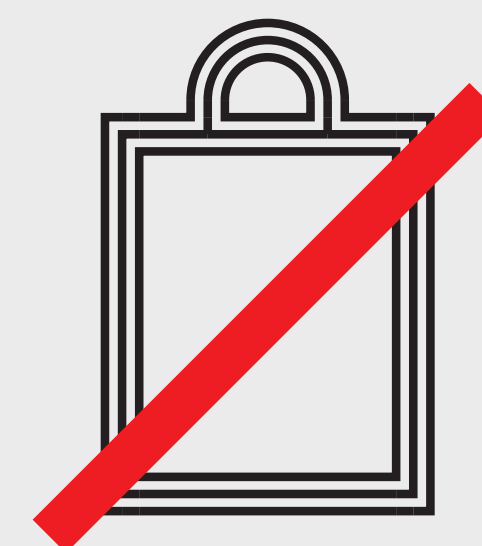
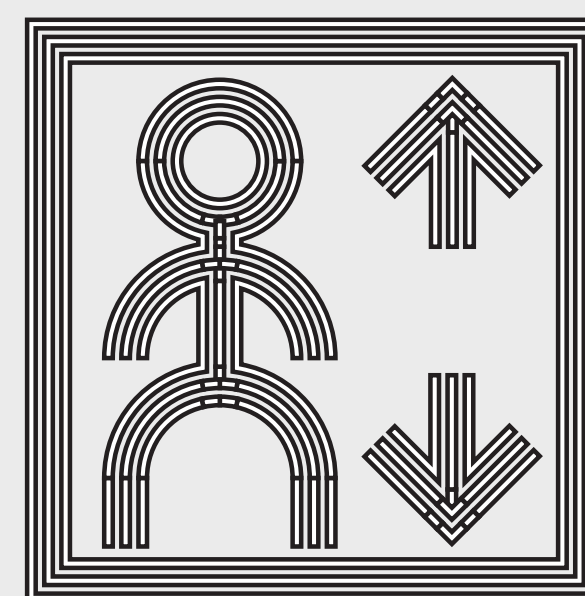
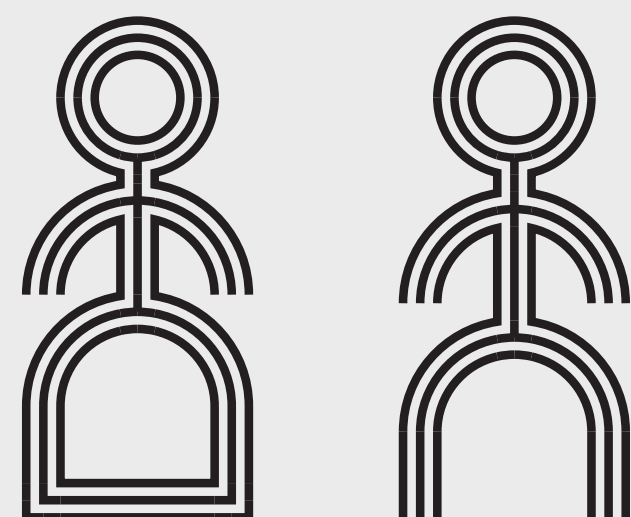
Lift

Tassen
verboden

Museum
winkel

Kleur

Contrast tussen informatie en achtergrond ivm leesbaarheid.

En opvallend in de omgeving.

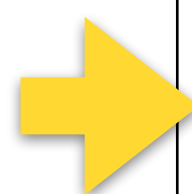
Het nut van een plattegrond

Een plattegrond biedt overzicht van de site, wat er allemaal te zien en te doen is (oriëntatie).

Niet optimaal voor het vinden van bestemmingen (navigatie).

Niet iedereen kan kaartlezen.

Oriënteer de plattegrond zoals bezoekers het gebied ervaren.

Het nut van een plattegrond

Een plattegrond biedt overzicht van de site, wat er allemaal te zien en te doen is (oriëntatie).

Niet optimaal voor het vinden van bestemmingen (navigatie).

Niet iedereen kan kaartlezen.

Oriënteer de plattegrond zoals bezoekers het gebied ervaren.

Mock up

Is er een speciaal ontwerp?

Laat tijdens het ontwerpproces een mock up maken:

- om te beoordelen in de omgeving
- om het ontwerp goed te detailleren
- om bij een aanbesteding een referentie te hebben.

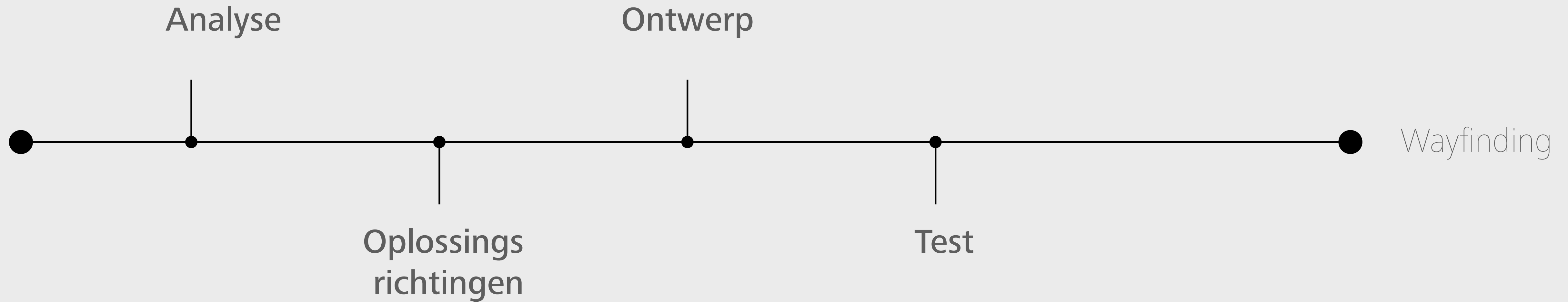

Mock up

Om het formaat, de zichtbaarheid en leesbaarheid te beoordelen kan dat ook heel eenvoudig met een print op ware grootte.

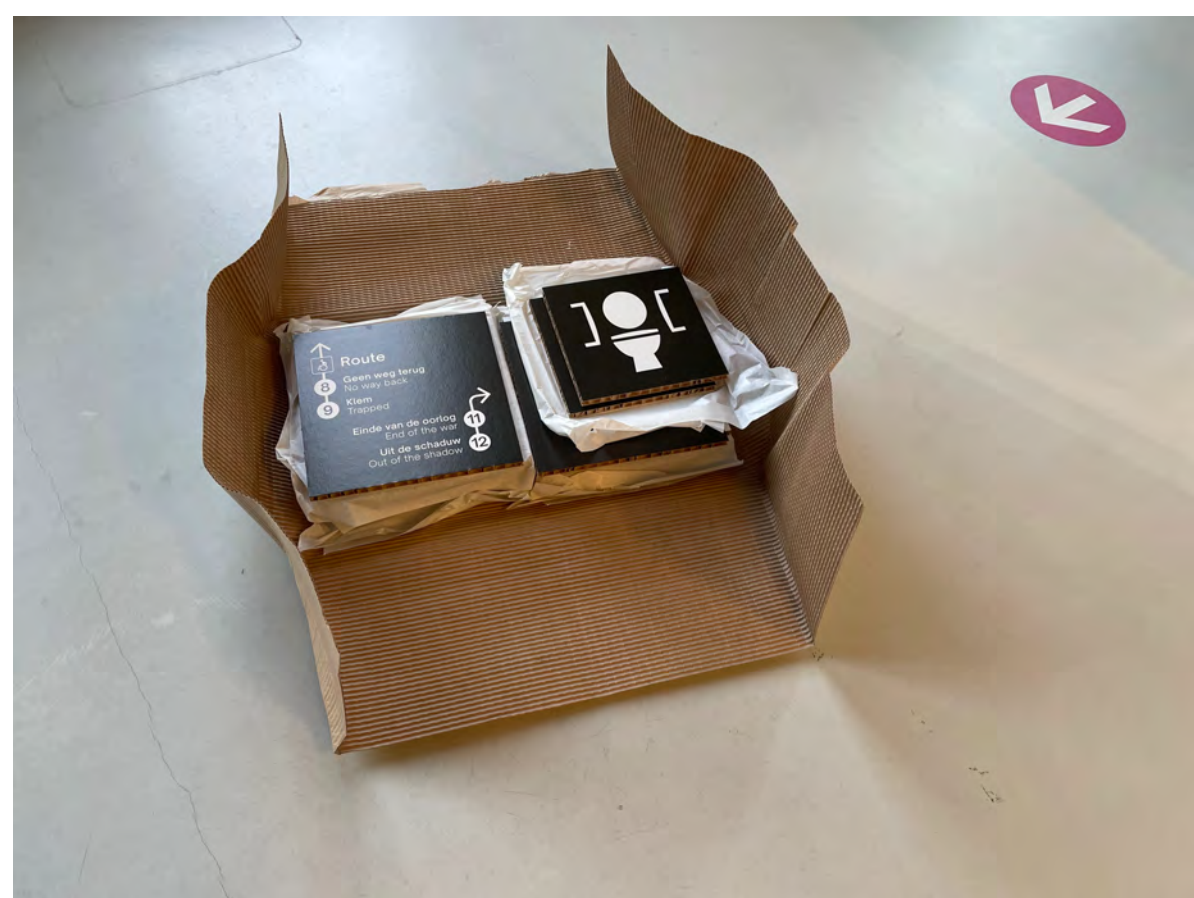
Test: werkt het?

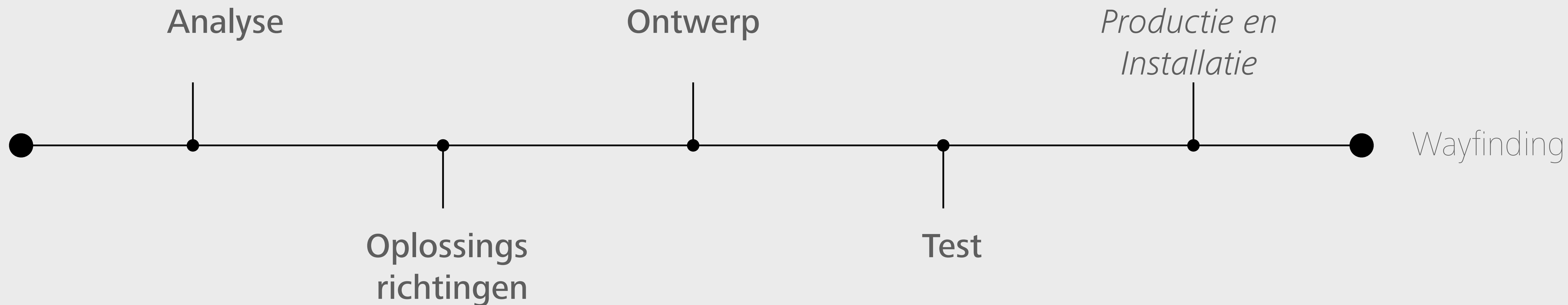
Publiekstest

Bezoekersonderzoek met proefbordjes.
Hier gemaakt van eenvoudig karton.

Laat het publiek een voorgeschreven route lopen /
vraag het publiek bepaalde bestemmingen vinden.

Productie en installatie... verhaal apart

04 Uitgelicht

Vlaamse meesters op hun plek

Collectie in de stad

Architectuur pareltje in Utrecht

- Het huis is onbekend voor locals en lastig te vinden.
- Het huis is alleen op afspraak te bezoeken.

Rietveld Schröderhuis (1924) Centraal Museum Utrecht

Project: Rietveld huis in Utrecht

Kernvraag: Hoe zorg je dat mensen het huis weten te vinden en informatie krijgen, ook als ze er niet in kunnen?

BIETVELD
SCHÖRDER
HOUSE

Gekozen aanpak

Rietveld wandelroute met plattegrond en schildjes op de lantaarnpalen.

DEZE ROUTE VOERT LANGS UTRECHTSE HOOGTEPUNTEN UIT HET WERK VAN GERRIT RIETVELD (UTRECHT 1888 - UTRECHT 1964).

2 HUIS VAN DER VUURST DE VRIES
1927 *Het Utrechts Archief*

3 CHAUFFEURSWONING 1927
Rietveld Schröder Archief

In 1927 vroeg de nieuwe eigenaar Rietveld het huis te verbouwen. De opvallendste vernieuwing was aan de buitenkant. De woning had een traditioneel uiterlijk, vergelijkbaar met de huizen links. De zolder met het schuine dak werd uitgebouwd tot een volwaardige verdieping. Het huis kreeg een plat dak, dat in die tijd heel vernieuwend was. Er kwamen nieuwe, bredere ramen en de gevel werd één geheel door de ruwe pleisterlaag. Die werd grijs, een kleur die Rietveld graag gebruikte

Van der Vuurst de Vries vroeg Rietveld ook een garage met woning voor zijn chauffeur te ontwerpen. Ook dit pand werd, zeker vergeleken met de huizenrij ernaast uit 1920, opmerkelijk. Rietveld gebruikte de opdracht voor een experiment met prefabricage, nog niet gebruikelijk in die tijd. Daarvoor waren onderdelen met een vaste maatverhouding nodig. Hij bekleedde een kubusvormig ijzerskelet met zwarte betonplaten met witte stippen. Door ze soms horizontaal, soms verticaal te bevestigen, creëerde hij een afwisselend gevelpatroon. De kleine ramen werden ingepast in het stramen van de betonplaten. Om het bovenhuis van voldoende licht te voorzien, kreeg de woonkamer een erker en was er een glazen uitbouw op het dak, boven de hal en de keuken.

Rietveld Schröderhuis
Prins Hendrikklaan 50
• Open dinsdag t/m donderdag, zaterdag en zondag van 11.00 – 17.00 uur
• Bezoek alleen met reservering via rshreserveringen@centraalmuseum.nl
• www.centraalmuseum.nl/bezoeken/locaties/rietveld-schroederhuis/

De modelwoningen aan de Erasmuslaan en op het Robijnhof kunnen alleen op afspraak worden bezocht. Informatie via rshreserveringen@centraalmuseum.nl.

Centraal Museum Utrecht
Agnietenstraat 1
• Open dinsdag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur
• www.centraalmuseum.nl

4 RIETVELD SCHRÖDERHUIS 1925
Rietveld Schröder Archief/Het Utrechts Archief

In 1924 ontwierp Rietveld voor Truus Schröder zijn eerste huis. Zij wilde na de dood van haar man met haar kinderen in een nieuw huis opnieuw beginnen. Net als in haar oude huis wilde ze niet op de begane grond, maar boven wonen. Op de verdieping richtte Rietveld een open leefruimte in, die met schuifwanden ook in aparte kamers kan worden ingedeeld. De buitenkant werd dusdanig opvallend dat het huis wereldberoemd werd. Het huis lijkt opgebouwd uit horizontaal en verticaal naast elkaar geplaatste losse vlakken. Ze zijn in verschillende tinten wit en grijs geschilderd. De ramen zijn zwart, zodat ze optisch wegvallen. Enkele dragende elementen zijn donkerblauw, rood of geel geverfd, en geven zo horizontale en verticale accenten. Het uitzicht op de toen nog onbebouwde polder vormde een belangrijk onderdeel van het ontwerp. De ramen aan de noordoostkant van de verdieping keken erop uit. De grote raampartij aan die kant heeft geen raamstijl. Als de ramen open staan, verdwijnt de hoek en lijkt het alsof je tegelijkertijd binnen én buiten bent. Toen begin jaren zestig het viaduct werd gebouwd, vond Rietveld zijn ontwerp dusdanig aangetast dat hij voorstelde het huis te slopen. Truus Schröder wilde echter graag in het huis blijven wonen. Nu haar dood werd het huis een museumwoning waarin bezoekers de ideeën van Rietveld en Schröder kunnen ervaren.

E. Toermalijnlaan en F. Robijnhof
Al in de jaren twintig ontwikkelde Rietveld ideeën voor grootschalige sociale woningbouw. Pas in de jaren vijftig kreeg hij in Utrecht de kans die te realiseren. Rietveld vond het belangrijk dat de huizen er van buiten hetzelfde uitzagen. Daarom hebben ze dezelfde raamindeling met bovenlichten van geribbeld matglas en onderkanten van draadglas met daarachter panelen in verschillende kleuren. De betonnen vloeren steken uit in de gevel. Ze zijn gekarteld, zodat regenwater geen strepen achterlaat op de muren. De flats hebben onderling lamellen. Die stonden vroeger open, zodat de was in de ruimte erachter goed kon drogen, maar niet in het zicht stond. Op Robijnhof 13 is een museumwoning ingericht, die een indruk geeft van hoe men hier in de jaren vijftig woonde.

5 WONINGEN ERASMUSLAAN 1931, 1934
Nico Jesse/Rietveld Schröder Archief

Toen het bouwverbod op de polder tegenover het Rietveld Schröderhuis werd opgeheven, kocht Truus Schröder de grond ertegenover. Zo kon zij haar nieuwe uitzicht zelf bepalen. Rietveld ontwierp daarvoor een rij met vier huizen (1931) en een blok met zes appartementen (1934) in de stijl van Het Nieuwe Bouwen. Het ontwerp voorzag in ruime lichtinval en optimaal contact met de buitenlucht. Daarom hebben de huizen brede doorlopende raamstroken, balkons op de verdiepingen en heeft elke kamer een deur naar buiten. In oktober 1931 werd één van de woningen opengesteld om een modelinterieur van Rietveld te tonen. Dat is nu zichtbaar in de modelwoning. Opvallend is het kleurgebruik. De bakstenen gevels zijn wit gepleisterd. Binnen gebruikte Rietveld pastelkleuren. Daarvoor bleef hij ook in de latere interieurs die hij ontwierp voorkeur houden.

6 MEUBELWERKPLAATS RIETVELD
GERRIT RIETVELD IN STOEL
Rietveld Schröder Archief

Na een opleiding in zijn vaders meubelwerkplaats en een baan als tekenaar bij het zilveratelier van de Koninklijke Utrechtse Fabriek van Zilverwerken,

opende de 28-jarige Rietveld in mei 1917 een eigen meubelwerkplaats. Hier werkte hij voornamelijk voor goedgee cliënten. Al gauw liep de zaak zo goed dat hij leerjongens in dienst kon nemen. Rond 1918 maakte hij zijn meest bekende stoel van losse planken en latten die samen een geheel vormen. Pas in 1923 kreeg de lattenleunstoel kleuren: een rode rug, een blauwe zitting en zwarte latten met gele uiteinden. Toen Rietveld in 1924 als architect verder wilde, nam Gerard van de Groenekan, links op de foto naast Rietveld in zijn stoel, de meubelwerkplaats over.

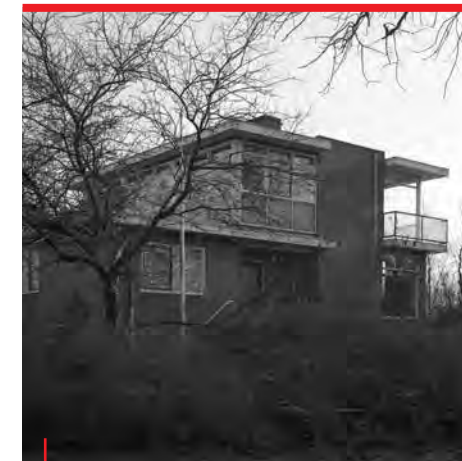

7 HUIS THEISSING 1959
Jan Versnel/Rietveld Schröder Archief

Huis Theissing zag er oorspronkelijk heel anders uit dan nu. Rietveld ontwierp het voor de hoofdonderzoeker van het bouwmaterialenlaboratorium van Bredero's Bouwbedrijf. Daarom bestond het uit steensoorten in verschillende grijs tinten. Bijzonder was het gebruik van B2-blokken: holle betonstenen die gewoonlijk enkel voor tussmuren werden gebruikt. Aan de achterzijde was het kale betonskelet zichtbaar, dat als overkapping van het terras functioneert. De achtergevel heeft veel ramen, zodat ook vanuit het huis volop uitzicht is op de Kromme Rijn. De B2-blokken bleken na verloop van tijd te lekken. Daarom werd bij een renovatie in 1980 de gevel bespoten met vochtwerend grit en wit gesausd. Het betonskelet werd toen grijs geverfd.

Colofon
Uitgave: Centraal Museum Utrecht
Tekst: Willemijn Zwikstra
Ontwerp: Mijksenaar, wayfinding & information design

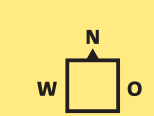
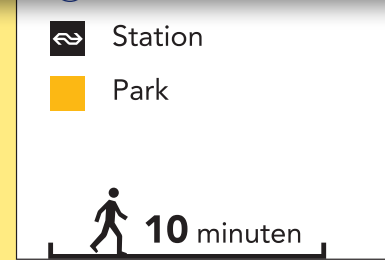
RIETVELD WANDELROUTE

8 HUIS MUUS 1959
Het Utrechts Archief

Huis Muus heeft aan iedere kant een ander aanzicht. Aan de voorkant lijkt het huis vrij eenvoudig, met een verdieping kleiner dan de begane grond. De rechterzijgevel heeft een veel ingewikkelder indeling. Hier valt de trap naar de voordeur. Het souterrain ligt deels boven straatniveau, waardoor de begane grond verhoogd is. Ook is het 'zwevende' dak daar goed zichtbaar. Vanaf de jaren vijftig liet Rietveld vaak het dak flink uitsteken en ontwierp hij tussen het dak en de muur een holle ruimte. Aan de achterkant zijn een verhoogd, ommuurd terras en een balkon, zodat op beide verdiepingen van het uitzicht op de Kromme Rijn kan worden genoten. Het keramiekrelief is van de Italiaanse kunstenaar Luigi de Lerna, die vanaf 1934 met zijn Nederlandse vrouw een atelier in Groenekan had.

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.
© c/o Pictoright Amsterdam 2017

RIETVELD WANDELROUTE UTRECHT

Title
Text

Het hof

Een pand met een rijk verleden,
van klooster (1254) tot hospitaal.
In de Statenzaal (1572) vond hier
de eerste 'Vrije staten vergadering'
plaats.

Nu is het Hof een museum.

Maar waar is de ingang?

PROJECTEN

Wanneer het gebouw zelf geen
aanwijzing geeft is wat extra's
nodig.

PROJECTEN

Wanneer het gebouw zelf geen aanwijzing geeft is wat extra's nodig.

Hier is gekozen voor banieren.

In het pand

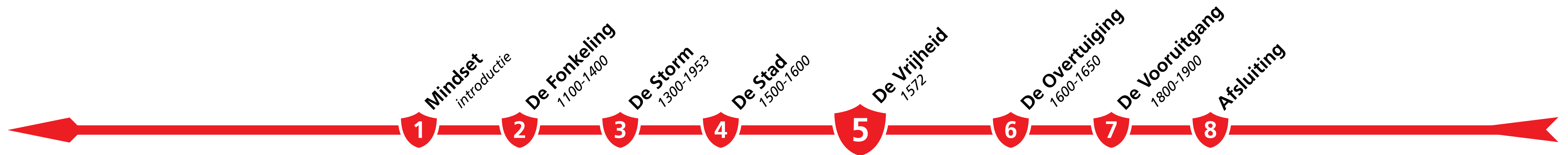
De expo bestaat uit een chronologische route in een ingewikkeld pand met een rijk verleden.

Concept:

Een rode draad met zaalnummers.

Uitvoering:

Folie op de wand (extern bureau).

Tweebronnen

Een bescheiden budget hoeft geen belemmering te zijn voor een speciale oplossing.

De bibliotheek en het archief in Tweebronnen hebben beide veel papier in huis. Voor het basisontwerp is gekozen voor karton. Met een steviger laag die het 'boekblok' als een kaft omsluit en beschermt.

Tweebronnen

Een bescheiden budget hoeft geen belemmering te zijn voor een speciale oplossing.

De bibliotheek en het archief in Tweebronnen hebben beide veel papier in huis. Voor het basisontwerp is gekozen voor karton. Met een steviger laag die het 'boekblok' als een kaft omsluit en beschermt.

NB. Ook de informatie is aangepast in eenzelfde stijl.

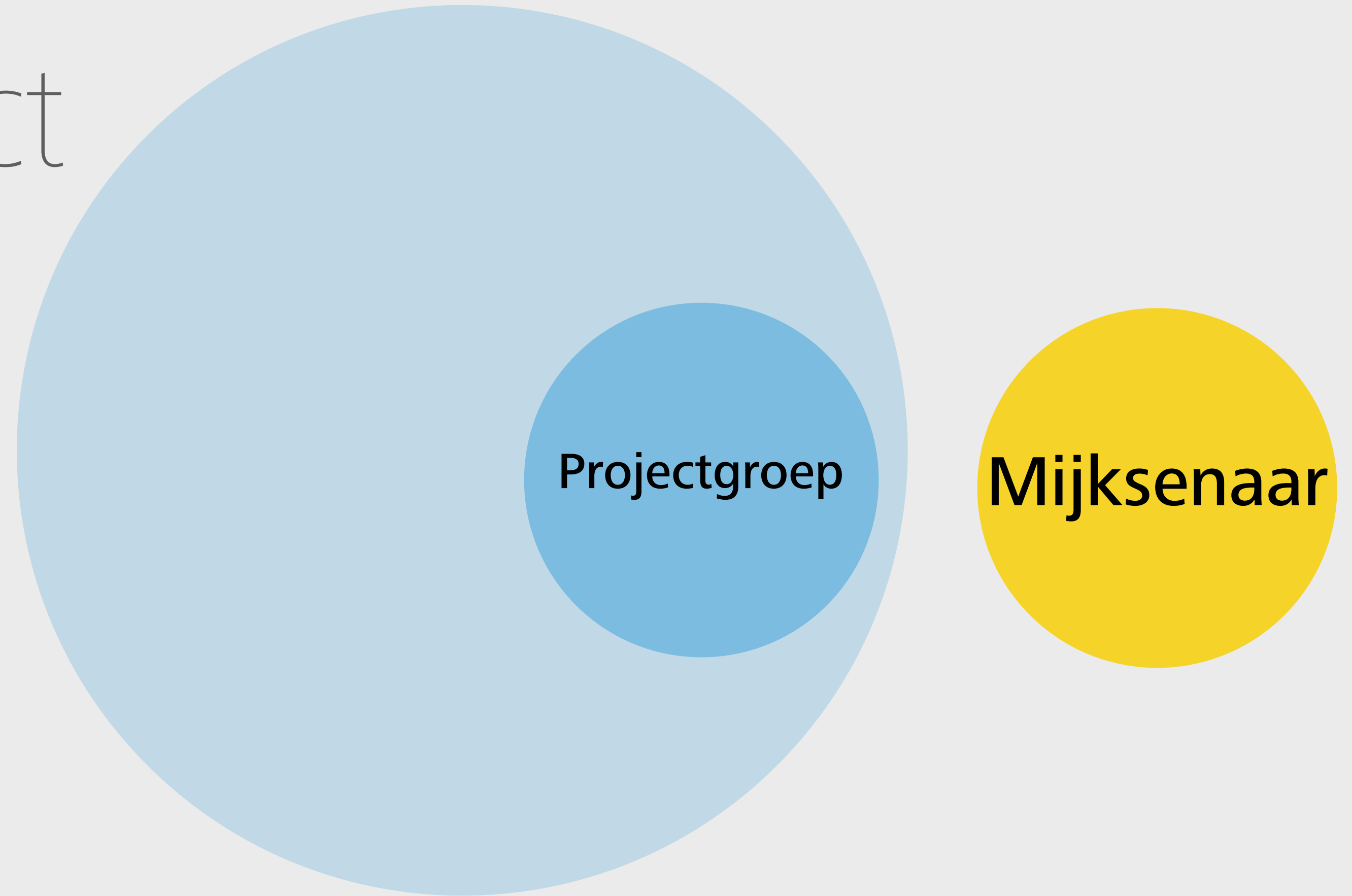

05 Maak je project een succes

Organisatie, wat komt er allemaal kijken bij een wayfinding project

Partijen in een project

*Hoe moeilijk
kan het zijn?*

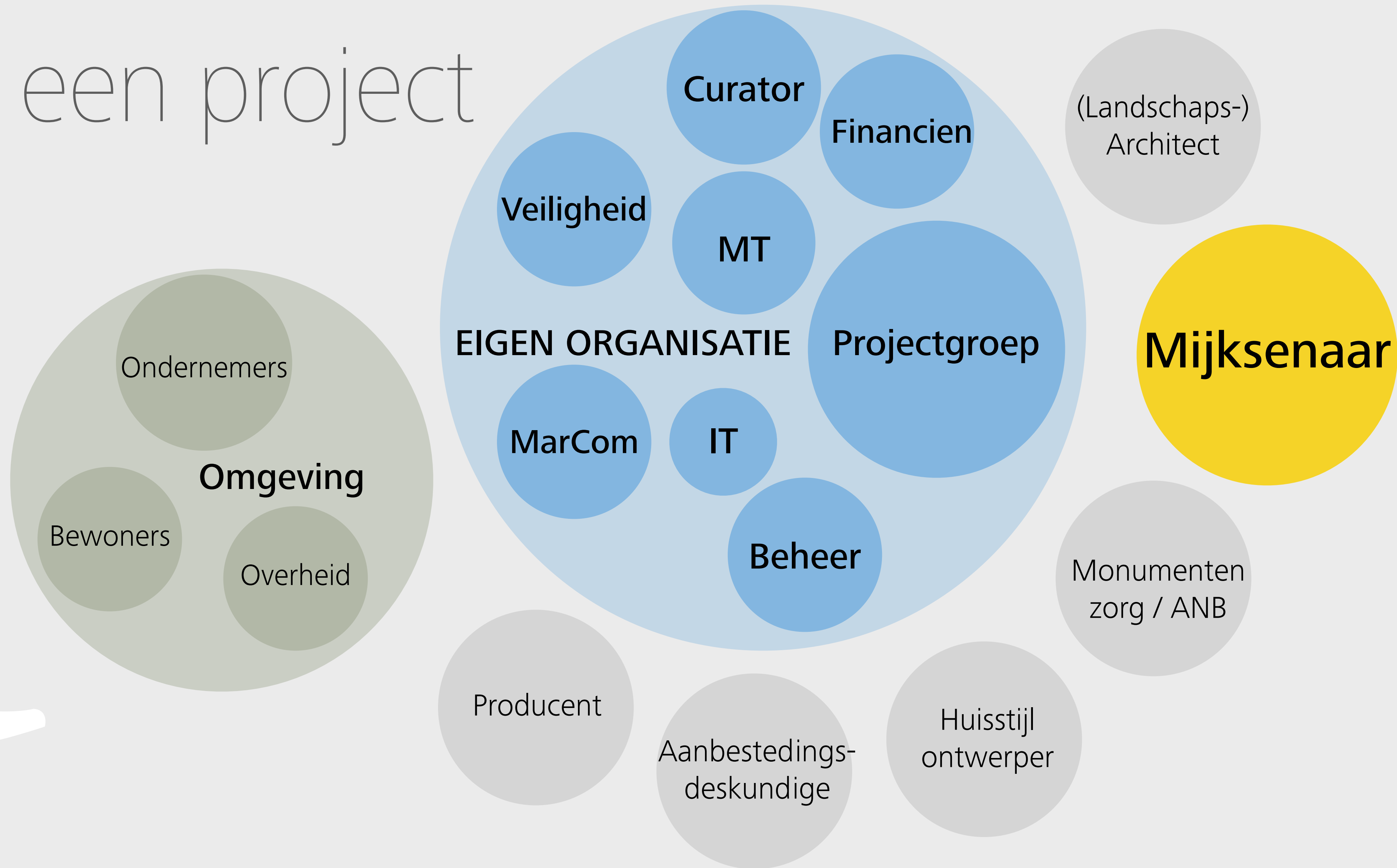
Partijen in een project

Intern en extern

Nooit gedacht dat ik hier zoveel werk aan zou hebben!

Externe projectleider

Heldere planning

Met tijd voor alle partijen om te overleggen en te reageren.
Tijd voor het maken van mock ups, proefmodellen, testen etc.

		Hortus																															
		Mijksenaar																															
		Producent																															
Datum		2023-01-19	wk2	wk3	wk4	wk5	wk6	wk7	wk8	wk9	wk10	wk11	wk12	wk13	wk14	wk15	wk16	wk17	wk18	wk19	wk20	wk21	wk22	wk23	wk24	wk25	wk26	wk27	wk28	wk29	wk30	wk31	
Fase	Werksaamheden	9-Jan	16-Jan	23-Jan	30-Jan	6-Feb	13-Feb	20-Feb	27-Feb	6-Mar	13-Mar	20-Mar	27-Mar	3-Apr	10-Apr	17-Apr	24-Apr	1-May	8-May	15-May	22-May	29-May	5-Jun	12-Jun	19-Jun	26-Jun	3-Jul	10-Jul	17-Jul	24-Jul	31-Jul		
1 Analyse & strategie	Verzamelen informatie en input																																
	Analyse huidige huisstijl																																
	Opstellen bestemmingenlijst																																
	Flow-analyse																																
	Customer journey																																
	Wayfindingstrategie																																
	Locatiebezoek																																
Controleren bestanden en feedback																																	
2 Inventarisatie & ontwerp	Verwerken feedback fase 1																																
	Uitwerken bewegwijzeringsplan																																
	Voorontwerp																																
	Advies huidige vormgeving plattergond																																
	Locatiebezoek																																
Controleren bestanden en feedback																																	
3 Productie & montage	Verwerken feedback fase 2																																
	Uitwerken ontwerp																																
	Selectie producent																																
	Locatiebezoek (beoordeling proefbord)																																
	Productiebestanden																																
	Controleren bestanden en feedback																																
	Productie																																
	Locatiebezoek (start montage)																																
	Montage																																
Oplevering documenten																																	

Do's and don'ts

- Bekijk uw eigen site met **de ogen van een nieuwkomer** en leef je echt in in de bezoekers.
- Maak een **customer journey** voor het bezoek van uw gasten en teken de **visitor flows**.
- **Durf verder te denken** dan signalisatie alleen: bekijk het hele pakket wat mensen nodig hebben, van website tot bordje tot architectuur.
- **Wees consequent** met benamingen, gebruik van kleur etc.
- Maak **bewust gebruik van kleur en beeld**.
- Maak het **beheer en onderhoud** deel van uw organisatie.
- **Betrek deskundigen**, ook al is het voor een schijnbaar kleine vraag.

06

M

Dank voor uw aandacht

Atja Apituley

apituley@mijksenaar.com

Aad Kalkman

kalkman@mijksenaar.com

MET EINDELOOS
VEEL BLADWIJZERS.
EN TOCH
LOOP JE SOMS VERLOREN.

MIJKSENAAR

Amsterdam

Anne Frankstraat 31

1018 DM Amsterdam

+31 20 691 4729

office@mijkenaar.com

New York

106 W 32nd Street

New York, NY 10001

+1 917 924 3322

office@mijkenaar.com